

Pieturvieta viduslaiku pilsdrupās
Vēstures iedzīvināšana virtuālajā realitātē

Kultūras mantojuma izziņāšana dabā
Ekskursiju programmas skolēniem

MISIJA KOKNESE

Aktīva atpūta uz ūdens

Viesmīlīga uzņemšana gardēžu priekam

Esi aktīvs – Piedalies!

"Latvija ir brīnumkaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties." 1. Ziedonis

Pērses
krasts

ES TICU, KA LATVISKUMAM
NAV GALA, NAV ROBEŽU, KA
LATVIETĪBAS NEKAD NEVAR BŪT
PAR DAUDZ

Brastiņu Ernests

AUGT SAVĀ KOPIENĀ

Esmu pateicīga dzīves likločiem, kas ģimenes mājvietu ļauj veidot Koknesē – blakus dabas parkam Pērses upes krastā, kur senāk dziļi ielejā mutuļoja ūdenskritums. Es augstu vērtēju mūsu Latvijas privilēģiju – piedzīvot dabas pārvērtības četrus gadalaikos. Rudens ir laiks, kad Pērses krasts maina savu tērpu, kļūstot īpaši krāsains un noskaņojuma bagāts. Rudens ir arī laiks, kad cilvēki atgriežas pie savām ikdienas gaitām pēc vasaras atpūtas un piedzīvojumiem, vairāk ļauj filozofiskām pārdomām un izglītojošiem procesiem.

Ko nozīmē augt savā kopienā? Kā mēs varam to darīt? Un kāpēc tas ir svarīgi? Mēs varam apgūt jaunas zināšanas un prasmes, varam piedalīties dažādās aktivitātēs, varam izziņāt kultūrvēsturi un varam vienkārši veidot labas attiecības ar citiem cilvēkiem. Tieši cilvēki ir kopienas spēks un bagātība. Tāpēc īpaši vēlos izcelt intervijas, kur koknesieši dalās ar savām interesēm, zināšanām un pieredzi. Vērtīgi ir stāsti par citu kultūru pieredzēšanu ceļojot ar ģimeni, par vasaras notikumiem kaimiņu ciemos, par viesmīlību un prieku uzņemt viesus un tūristus, par Kokneses mājvietu vēsturiskās izpētes pieredzi. Tie ir stāsti par līdzīgo, citādo un neatkarīgo, par mūsu kopīgi veidoto kultūrvidi. Kultūrvēsture un zināšanas ir divas cieši saistītas jomas. Kultūras mantojums mūs padara par īpašiem un atšķir no citiem, savukārt izglītošanās dod iespēju apgūt, attīstīt un pārmantot. Kopienas kultūrvide liek justies piederīgiem un lepniem, ļauj būt radošiem un inovatīviem.

Lai mums visiem Latvijas dzimšanas dienas lepnums un prieks!

Būsim vienoti svētku dienās un ikdienā!

Ita Lejiņa

Biedrības "Pērses krasts" dibinātāja un vadītāja

BIEDRĪBAS PASĀKUMI DECEMBRĪ

9. decembrī plkst. 11:00 Aizkraukles novada un Kokneses tūrisma informācijas centrā notiks biedrības īstenotā projekta "Daugavas Sama stāsts" noslēguma pasākums "Rīta kafija ar Daugavas Sama stāstu. Tūrisma maršruta un mobilās lietotnes "Galastacija – KOKNESE" prezentācija."

**Aicināti visi
interesenti.**

Informācija par programmu un pieteikšanos tiks publicēta biedrības "Pērses krasts" sociālajos tīklos un mājaslapā misijakoknese.lv.

REDAKCIJAS SLEJA

Rudens – dvēseļu gadalaiks jau gandrīz aizvadīts un pavisam drīz ziema klauvēs pie durvīm, taču nav vērts ļauties drūmām domām vai sliktam noskaņojumam. Rudenim ir sava neatņemama burvība un to palīdz atklāt gan košu krāsu izgleznotie parki un meži, gan tumšais laiks, kuru bez sirdsapziņas pārmetumiem varam veltīt, iespējams, sen piemirstiem vaļaspriekiem – grāmatu lasīšanai, rokdarbiem vai gariem filmu vakariem ar ģimeni un draugiem. Starp citu, došanās pie dabas arī nav atcelta! Gaisa kļūst dzestrs, bet tāpēc svaigāks un dzirkstošāks. Ir tik patīkami ienākt siltā istabā pēc garum gara pārgājiena, kad esi iekustinājis muskuļus un izdzīvojis svaigā gaisā!

Nav noslēpums, ka mūsdienu dzīves ritumā cilvēki ir pārņemti ar darbiem un pienākumiem, daudzi no manu draugu un paziņu loka piedzīvo izdegšanas sajūtu, veselības problēmas un emocionālo diskomfortu. Taču labā ziņa ir tāda, ka to var mainīt. Ir vismaz divas jomas, kas var sniegt atslodzi un padarīt vieglāku mūsu nemītīgo darbu nastu – daba un kultūra. Mums, Latvijā, ir tik bagātīga kultūras dzīve, ka katrs var piemeklēt savai gaumei atbilstošu notikumu. Piemēram, nesen apmeklēju klasiskās vokālās grupas "Il Divo" koncertu Rīgā, ar lielu prieku piedalījos pārgājienā pa Sēliju un guvu ļoti lielu iedvesmu stāstniecības darbnīcā "Vai vārdi var mainīt pasauli?" Bauskā, ko vadīja Zviedrijas Leģendu muzeja vadītāja. Savukārt dabas tuvums vienmēr sniedz spēku un atjauno zaudēto enerģiju, tāpēc paņemam līdzī kafijas krūzi vai tējas termosu, vieni paši vai draugu un ģimenes kompānijā dodamies dabā, kaut vai pusstundas gājienā pie mājas vai tuvējā parkā. Un noteikti darām to tieši tad, kad ir visvairāk pienākumu, kad jūtamies iztukšoti, nemierīgi vai skumīgi, jo tieši tad ir vislielākā nepieciešamība atslēgties un atjaunot spēku rezerves.

Ko vēl darīt rudenī? Pēc latviešu tradīcijām, periods no Miķeldienas līdz Mārtiņiem ir Veļu laiks, tāpēc vairāk domu varam veltīt uz citiem dvēseļu dārziem aizgājušiem tuviniekiem, nolikt sveci kapos vai istabā uz palodzes un pateikties mūsu senčiem par kopā pavadīto laiku, par to, ka vēl esam šeit, darboties spējīgi un dzīvi. Šo apcerīgo laiku varam izmantot, lai ieskatītos sevī, padomātu, ko īsti vēlamies no dzīves, uz kuriem ejam. Kā rakstīja Juris Rubenis savā apjomīgajā grāmatā "Starp divām bezgalībām": "Klusuma prakses palīdz uztvert to, kas troksnī un jucekļī paliek nepamanīts. Pašas no sevis mūsos sāk raisīties atskārsmes, mostas nozīmīgi jautājumi. Atceries: mēs varam kaut ko darīt tikai ar to, ko pamanām. Tas, ko nepamanām, mums neeksistē". Tāpēc uzdāvināsim paši sev atslodzes mirkli ikdienā, vai tā būtu laba grāmata, iedvesmojošs kultūras pasākums, sirsnīga saruna vai pastaiga pa nezināmiem ceļiem.

Lai mierpilns un iedvesmojošs gada noslēgums!

Māra Bitāne
Izdevuma redaktore

KULTŪRVĒSTURE

"Koknesē, kur Pērse ietek Daugavā, sākas visskaistākais un latviskākais dzimtenes mīlestības ceļojums..."
G. Eniņš

10 000 soļu Kokneses pagātnē

Šajā vasarā biedrība "Pērse krasts" uzsāka īstenot projektu "Daugavas Sama stāsts". Vidzemes vēsturiskās zemes kultūras programmas ietvaros.

Projektā papildināsim jau izstrādāto mobilās lietotnes "Galastacija – KOKNESE" pilotversiju un publicēsim lietotnes gala versiju – tūrisma maršrutu vēstures materiālu parādīšanai digitālajā vidē ar paplašinātās realitātes saturu un atraktīviem audio stāstiem par vismaz 20 nozīmīgiem objektiem un notikumiem Koknesē.

"10 000 soļu Kokneses pagātnē!" – tā varam aprakstīt topošo tūrisma maršrutu un mobilo lietotni "Galastacija – KOKNESE", kas izvedīs ikvienu aizraujošā pastaigā pa Kokneses takām. Lietotnes interaktīvajā vidē, izmantojot paplašināto realitāti, būs iespējams iziet maršrutu un katrā no punktiem caur mobilo telefonu uz reālās ainavas fona apskatīt vēsturisko foto ar parakstiem, fonā noklausoties personificētu Dauga-

vas Sama stāstu.

Lai notestētu lietotnes pagaidu darbību un stāsta pirmo versiju, 1. oktobrī maršruta sākumpunktā pie Kokneses dzelzceļa stacijas bija sapulcējušies ap 25 dalībnieku.

Maršruta ilgums bija divas stundas un kopā tika nostaigāti ap 7 km. Paiteicoties visiem testēšanas darbinicās dalībniekiem, mēs ieguvām ļoti daudz noderīgu atsauksmju un viedokļu, kas palīdzēs turpmāko pārī mēnešu laikā izstrādāt maršrutu pēc iespējas labāku un atraktīvāku.

Lietotni izstrādā virtuālo tehnoloģiju uzņēmums SIA "Jinns", Sama stāstu veido Māra Bitāne.

Pēc stāsta pabeigšanas izveidosim audioierakstus skaņu studijā par katru maršruta punktu, kuri tiks ievietoti lietotnē.

Projektu "Daugavas Sama stāsts", Nr. 102 finansiāli atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds un Vidzemes plānošanas reģions Vidzemes vēsturiskās zemes kultūras programmas ietvaros.

KĀRLIS LAKŠE – VĪRS AR KRĀSU KASTI UN FOTOKAMERU

"Līdz pat 90. gadu sākumam par fotogrāfu, mākslinieku un gleznotāju Kārli Lakši plašākai sabiedrības daļai nekas nebija zināms. Tikai pateicoties Mildai Mūrniecei no Kokneses, Kārļa Lakšes visai unikālā personība mums tapa atklāta." Tā raksta fotogrāfijas vēsturnieks Pēteris Korsaks. Daudzu amatieru un fotogrāfu filmās un fotoplatēs ir iemūžinātas Kokneses pilsdrupas, Pērsešs ūdenskritums un ceļš, kas no Rīgas vijās garām pilsdrupām, bet neviens to nav darījis tik pamatīgi kā koknesietis Kārlis Lakše (1892–1949).

Kārlis Lakše dzimis zemnieku ģimenē Bebru pagastā, mācījies Kokneses progimnāzijā, pēc tam Rīgas ķeizariņskajā reālskolā. Augstākajā mākslas skolā pie Pēterburgas Mākslas akadēmijas apguvis gleznošanu. 1921.gadā Lakše atgriezās Latvijā un turpināja izglītību Latvijas Mākslas akadēmijā. Nav zināms, vismaz šobrīd, kas bija par iemeslu tam, ka K. Lakše, nomācījies četrus gadus, tomēr augstskolu nebeidza. Droši vien ģimenes rocība bija par mazu. Gan jau kavēja arī tas, kas viņš bija pieprasījis zemi jaunsaimniecībai, bija jābūvē ēkas, tika nodibināta ģimene.

Kārļa Lakšes aizraušanās bija klasiskā mūzika, viņš pirka plates (tās vēl ir saglabājušās) un grāmatas un, lai nogulētu radio pārraidi pulksten divos naktī no "La Scala", viņš gulēja uz grīdas, paliekot malītiem pagaliem. Tādēļ nav jābrīnās, ka viņu uzskatīja par ipatni. Kokneses kultūras dzi-

Olga Lakše un Kārlis Lakše pie "Fauna avota", 1937. gads.
Autors Kārlis Lakše.
Foto no zudusilatvija.lv

vē Lakše devis ieguldījumu kā Kultūras biedrības vadītājs un teātra izrāžu organizētājs.

Vislielākā vērtība ir fotogrāfa atstātie vairāk kā 4000 fotonegatīvi, kuros iemūžināti 20. gadsimta 30. gadi. Lakšes uzmanības lokā bijuši vietējie ļaudis savā ikdienas dzīvē un svētkos, zingu izstādes, ēku būvniecība jaunsaimniecībās un vēl Pirmā pasaules kara atblāzma Kokneses apkārtnē.

Viņa mantojums, kas dod priekšstatu par Latvijas Republikas saimniecisko, sabiedrisko, kultūras dzīvi un mazpilsētu ainavām, tagad skatāms Latvijas Fotogrāfijas muzejā.

Savas dzīves laikā Kārlis Lakše palika uzticīgs gan glezniecībai, gan fotogrāfijai. Dodoties plenērā, viņam allaž bija līdzī molberts, krāsu kaste un arī fotokamera. Viņa kā gleznotāja uzņemtie fotoattēli atšķiras no daudzkārt re-

dzētajām fotogrāfijām, kuras veidojuši īsti profesionālie fotogrāfi. K. Lakšes fotogrāfijas runā tēlu valodā, tās ir daudzslāņainas un tai pašā laikā ļoti vienkāršas, tās piesaista uzmanību ar kaut ko netveramu un it kā vārdos nepasakāmu. Tādēļ to vajag redzēt katram pašam, lai to izjustu. Un, var gadīties, dažs tur ieraudzīs pat savus radus vai kaimiņus. Fotogrāfs miris 1949. gadā neskaidros apstākļos savās mājās „Ausmās”, Koknesē.

Avoti: P. Korsaks "Nepazīstamais mākslinieks ar fotokameru", Latvijas Vēstnesis, Nr. 223, 08.07.1999. Pieejams www.vestnesis.lv.

Rakstu sagatavoja:
**Māra Bitāne,
Kristiāna Kazāka
Biedrība "Pērse
krasts"**

Biedrības "Pērse krasts" projekts

"Daugavas Sama stāsts"

Izstrādāsim mobilo lietotni "Galastacija KOKNESE" kopā ar virtuālo tehnoloģiju uzņēmumu "Jinns"

Esi aktīvs – piedalies!

IZVEIDOSIM MARŠRUTA APRAKSTU PAR 20 NOZĪMĪGIEM OBJEKTIEM KOKNESĒ NO DAUGAVAS SAMA SKATUPUNKTA

RADĪSIM AUDIOIERAKSTUS SKAŅU STUDIJĀ PAR KATRU MARŠRUTA VIETU

TESTĒSIM LIETOTNES DARBĪBU

ORGANIZĒSIM PASĀKUMU, KURĀ PREZENTĒSIM LIETOTNES GALAVERSĪJU

MĀJA AR STĀSTU: KĀ DIZAINERE GITA TENISA RADA SAVU SAPŅU MĀJU KOKNESĒ

"Katra diena ir iekšējā cīņa ar to, ko es vēlos darīt un to, kas man ir jā dara", atklāj koknesiete Gita Tenisa, kurai ikdienas darbs ir interjera dizains, tomēr Gitu pēdējos gados vairāk uzrunā dzīve dabas ritmos, dārza un pļavu augu pasaule un mājas atjaunošana. 2019. gadā Gitas īpašumā nonāca sena lauku sēta "Ausmas" Koknesē.

"Ausmās" pagājušajā gadsimta 30. – 40. gados dzīvojis fotogrāfs un gleznotājs Kārlis Lakše. Šis ievērojams cienīgais fakts ēkai piešķir īpašu kultūrvēsturisku nozīmi. Šogad "Ausmās" aprit apaļa jubileja – 100 gadi. Mēdz sacīt, ka māja pati atrod savu īsto saimnieku. "Simtgadniecei" ir ļoti laimējies – tagad tā ir drošās un čaklās rokās, jo ar dziļu pietāti pret seno lauku sētu tiek saglabāts un atjaunots tās patiesais latviskais mantojums.

Ar pamatīgu darbu un pacietību, liekot lietā savas zināšanas un iemācoties arvien ko jaunu, Gita dod mājai otru dzīvi. Darāmā vēl daudz – ap nelielu guļbaļķu dzīvojamo māju ir divi hektāri zemes, kur jā rūpējas par pļavām, dārzu, vecu kūts ēku un citām palīgēkām. Par sētas simtgadīgo mūžu liecina sens ābeļdārzs un dižie koki pagalmā.

"Ausmās" ar viesmitību vienmēr gaidīti ciemiņi. Par to pārliecinājāmies arī mēs, cieņājoties ar saimnieces ceptajiem gardajiem ābolu našķiem un ieklausoties viņas un mājas satikšanās stāstā.

Kā nonāci līdz idejai, ka vēlies tikt pie mājas Koknesē?

Man ir neizskaidrojama mīlestība uz senām mājām, tajās ir liela vērtība, un dziļi sevi zināju, ka vēlos "saglabāt" kādu no vecajām mājām. Vienu dienu sapratu, ka nevēlos atlikušo dzīvi dzīvot Rīgā. Sāku meklēt māju ārpus Rīgas. Braucu pa Latviju, apskatīju daudzus īpašumus, līdz nonācu pie atskārsmes, ka ir jāatgriežas dzimtajā pusē – Koknesē.

Vienā dienā to nevar izdarīt. Pārvākšanās bija pakāpeniska: sākumā dzīve starp Rīgu un Koknesi, tad noīrēju Koknesē dzīvokli. Biju iegādājusies zemes gabalu blakus šim pašam īpašumam un katru pavasari rīkoju krūmu talikas. Vienas talkas laikā mans draugs bija devies aplūkot kaimiņu īpašumu un atnācis pastāstīja, ka blakus, krūmos ieaugusi ir veca skaista māja. Tā sākās mani apmeklējumi "pa kluso" un "sēžot uz lieveņa" sapņojumi – kā būtu, ja būtu. Mājā neviens nedzīvoja jau

Gitas mājās top sāls maisījumi, tējas un garšvielas.

daudzus gadus, tādēļ tās iegāde bija vesels piedzīvojums. Šobrīd esmu pārvākusies pavisam un šogad būs otrā ziema manās "Ausmās".

Kādā stāvoklī bija māja, kad ieradies te saimniekot?

Teritoriju ap māju no visām pusēm apņēma krūmi un koki, kas saauguši to gadu laikā, kad nekas te netika kopts. Vien taciņa ap māju

tika pļauta. No iedzīves nekas vērtīgs nebija saglabājies, palicis tikai viens galds. Bēniņos arī no mājas pirmsākumiem nekas nav atstāts, vienīgais, ko, ņemot kultūrlāni, atradu ir tipveida projekts, kas, jādomā, izmantots par pamatu mājas plānam.

Mājā vienā telpā nebija grīdas, logi veci, grīdas ķirmitu saēstas. Vasarā varēja iztikt, bet, lai dzīvotu ziemā, bija jā-

maina, logi, grīdas, ārdurvis. Kad sāku saimniekot, māja mani "pārbaudīja" ar mistiskiem trokšņiem, aukstiem drebuļiem. Tagad, kad māja mani ir pieņēmusi, tā ir ļoti klusa...ārā var lietus līt un es pat nedzirdu. Jūtos šeit ļoti labi.

Kā tu atjauno māju – cik daudz dari pati un kad piesaisti palīgus?

Pirmie darbi, ar kuriem sāku dzīvojamās mājas atjaunošanu, bija saistīti ar drošību – tika iztīrīts un salabots skurstenis un pārvilkta elektrības vadi. Tā kā telpas tiek apsildītas ar sildmūriem, krāšņu meistars pārmūrēja plīti, palielināja krāšņu un atjaunoja maizes krāsnī. Tikai pēc tam ievilkām ūdeni un izveidojām kanalizācijas sistēmu. To visu darīja pārdomāti izvēlēti meistari. Arī jumtu mainīja meistarbrīgāde.

Patī iekštelpās nodarbojos ar māla apmetuma atjaunošanu (iekštelpās visas sienas ir apmetas), vecās krāsas noņemšanu no sienām un griestiem, kādas mēbeles atjaunošanu un citiem darbiem, ko spēju veikt pati.

Pārsvārā pati saviem spēkiem darbojos ārā teritorijas sakopšanā un labiekārtošanā: krūmu apauguma novākšanā, dārza iekopšanā, stādījumu veidošanā, reljefa veidošanā ūdens notecei, pļaušana, rakšana un stādīšana ir ikdienas darbs. Augsto gruntsūdeņu dēļ katru gadu ar tehnikas palīdzību veicam drenāžas un grāvju rakšanas darbus. Jau pašā pirmajā gadā ar firmas "Labie koki" palīdzību ir atdots spēks vecajām ābelēm, apkopti senie koki sētā un no zaros ieaugušas egles žņaugiem atbrīvota diža priede.

Kādus materiālus tu izmanto mājas atjaunošanā?

Māju atjaunoju lēnām un nesteidzīgi reizē pārbaudot, vai

izvēlēta metode der un materiāli "nestrīdas" savā starpā. Dzīvojamās telpās neizmantoju nevienu no būvniecībā ērtajiem materiāliem (plēves, putas, reģipsis, putuplasts, silikoni utt.), tikai vannas istabas grīdas izbūvei neatradu alternatīvu putuplastam kā pamatu siltumizolācijas materiālam.

Mājas pamatkonstrukcija ir guļbaļķu būve. Atjaunošanā izmantoju tikai dabīgus materiālus – mālu, kaļķi, koku, keramzītu, akmeņus, ķieģeļus, kaņepju spaļus un vati, linu spaļus un linu šķiedras vati, kokšķiedru plāksnes, aitas vilnu u.c., var teikt, tos pašus, kādi bija senāk. Vienīgais mūsdienu celtniecības materiāls, ko pieņemu, ir betons.

Veco logu vietā ieliku jaunus koka logus, saglabājot to oriģinālo rūtījumu. Mājas fasāde gadu gaitā saules un lietus ietekmē izveidojusies dažādos toņos, tāpēc logu rāmjiem izvēlējos pelēko toni. Tīcoties pēc plašuma sajūtas, vienu istabu apvienoju ar kādreizējo virtuvi, iegūstot plašu gaišu telpu virtuves mēbelēm un saimes galdam. Tagad tur ir ieklāta 45 mm biezu masīvkoka dēļu grīda un, tāpat kā senos laikos, dēļi savstarpēji stiprināti ar koka tapām. Esmu atstājusi tā saucamo vēdināmo grīdu, kas nozīmē, ka zem grīdas dēļiem ir dubultā grīda ar siltinājumu. Līdzīgi tiks atjaunotas grīdas citās telpās.

Šobrīd atjaunoju sienu apmetumu. Vēsturiski mājas sienu apmetumā pirmais slānis ir likts māls ar linu spaļiem, otrs – kaļķa apmetums. Es nedrupināju nost visu veco apmetumu, bet tikai to, kas atdalījies no apakškārtas, tādēļ veidoju apmetumu, izmantojot mālu ar linu spaļiem, ko atradu bēniņos. Kad lini beigsies, to vietā izmantošu kaņepju spaļus. Noslēguma kārtā būs ar balto vai tonēto mālu vai kaļķa krāsu.

Tikai tad, kad būšu no-mainījusi grīdas segumu visā mājā, nosiltinājusi logu ailes un pārsegumu, varēs saprast, vai nepieciešama papildus sienu siltināšana. Ja būs, tad siltināšana notiks no ārpuses un, visticamāk, kā siltumizolācijas materiālu izmantojot kaņepju betonu.

Izrādās, ka mājai ir bijusi divstāvu izbūve ar verandu pirmajā stāvā, kas savulaik nojaukta. Kad atklāju oriģinālās durvis uz verandu, nolēmu šajā vietā ielikt stikla ārdurvis, kas izietu uz terasi. Tas bija viens no maniem mazajiem sapņiem – terase, kur sveicināt Sauli un baudīt rīta kafiju.

turpinājums 4. lpp.

turpinājums no 3. lpp.

Tagad esmu šo sapni piepildījusi un vasarā dzīve nav iedomājama bez šīs ārtelpas – tur darbojos ar augiem, audzēju puķes, uzņemu ciemiņus un arī nakšņoju.

Nākotnē esmu iecerējusi izbūvēt bēniņus un izveidot vienā galā sārņu guļamistabu, kur mosties ar Sauli sejā, bet otrā galā – rokdarbu darbnīcu.

Ideju mājas atjaunošanā man netrūkst, bet papildus pētī, mācos un vērtīgu informāciju iegūstu Facebook grupā "Vēsturisko būvju atjaunošana", kā arī personīgi no speciālistiem.

Kā tu tiec galā ar fiziski smagākiem darbiem, piemēram, malkas sagādi?

Tā ir sanācis, ka, pēdējos

gados talkās attīrot teritoriju no kokiem un krūmiem, reizē sagādājam malku ziemai. Paldies maniem draugiem, kuri nāk talkā ar saviem zāģiem un šo darbiņu paveic. Vēlāk man ir jāsarunā kāds, kas malku saskalda. Reizēm skaldū pati.

Man kurināmais materiāls ir ne tikai skaldāmā malka, bet arī t.s. zaru malka. Manuprāt, ir bezatbildīgi zarus vienkārši "aizlaist debesis" sadedzinot un to vietā malkai zāģēt kokus. Šogad speciāli vācu zarus kastēs, lai ziemā izmanto tu iekuriem.

Pastāsti par mājas vēsturi! Ko tu līdz šim esi izpētījusi?

Neko daudz tieši par mājas vēsturi neesmu atradusi. No dažām atrastajām fotogrāfijām secinu, ka viensētā ir

bijušas vēl citas ēkas. Zinu, ka durvis, kas palikušas bēniņos, ir no nojauktās verandas.

Viens no mājas kādreizējiem īpašniekiem ir bijis fotogrāfs un mākslinieks Kārlis Lakše. Atradu informāciju internetā, ka kara laikā K.Lakšes fotoplates bijušas paslēptas Ausmu akā, kas vēlāk izceltas un nodotas Fotogrāfijas muzejam.

2018. gada nekustamo īpašumu birojs Latio bija izdevis kalendāru ar K.Lakšes fotogrāfijām.

Es noteikti vēlētos mājā izstādīt Kārļa Lakšes fotogrāfijas.

Esi aizrāvusies ar augiem un to izmantošanu. Pastāsti vairāk, ko tu darini! Vai tu piedāvā arī meistarklases un savus

gatavotos produktus?

Tā kā audzēju garšaugus, brienu pa pļavām un vācu augus tējām un pirtslietām, audzēju dažādus ārstniecības augus, mana māja ir kļuvusi par augu žāvētavu un glabātavu. Gatavoju dažādus produktus no augiem: garšaugu sāļus, garšvielas, tējas, skrubjus, kvēpekļšus. Noder pašai, ģimenei un dāvanām. Es cienu augus, tādēļ tiek izmantots maksimāli viss. Piemēram, sienot pirts slotas, paliek mazie zariņi. No tiem top mazā slotiņa vai berzītis. Lapas, kas paliek pāri, tiek žāvētas un izmantotas skrubim, bet zaru pārpalikumi – iekuriem. Nekas netiek vienkārši izmests.

Idejas rodas dažādi. Viens ceļš ir skatoties, kas un kādā daudzumā ir pieejams dārzā,

pļavās, mežā. Jauns produkts var rasties tādēļ vien, ka kādam augam laba raža padeviesies. Cits ceļš – par godu kādai personai kā dāvana. Darbs ar augiem ir mūžīgs izziņas process ar nemiīgiem eksperimentiem. Neiztiek arī bez permakultūras eksperimentiem dārzā. Liekot lietā savu pedagoģisko pieredzi labprāt vadu (šobrīd izbraukuma formātā) dažādas meistarklases: garšaugu sāļus gatavošana, pirts procedūras, pirtslietu gatavošana, augu iepazīšanas un izmantošanas meistarklases.

Intervēja **Māra Bitāne, Ita Lejiņa**

2023. gada 9. oktobrī.

Interviju pierakstīja:

Kristiāna Kazāka

Foto: Māra Bitāne un no personīgā arhīva

SAGATAVOTI NOVADPĒTNIEKU MĀCĪBU MATERIĀLI MĀJVĪETU UN DZIMTAS VĒSTURES IZPĒTEI

Pateicoties mūsdienu iespējām un digitālo arhīvu pieejamībai, ikviens var izpētīt savas mājas, saimniecības vai dzimtas vēsturi. Lai veicinātu interesi par novadpētniecību un savu dzimto vietu vēstures izpēti, sadarbojoties biedrības īstenotajā Sabiedrības integrācijas fonda atbalstītajā projektā "Misija KOKNESE", Zinātnes un vēstures popularizēšanas biedrība "Apvārsnis" sagatavojusi un publicējusi vietnē Historia.lv vienas Kokneses pagasta vecsaimniecības ("Bormaņu") un vienas jaunsaimniecības ("Pērsejas") izvērstu aprakstu.

Šī uzdevuma mērķis ir atbalstīt kvalitatīvu sava pagasta/pilsētas lokālās vēstures izpēti, vēstures materiālu publicēšanu, vietējo novad-

pētnieku un interesentu darbu, veicināt individuālo interesi par savas mājvietas stāstu un vēsturisko izpēti.

Darbu uzsākot, biedrība "Apvārsnis" izvēlējās sagatavot vecsaimniecības un jaunsaimniecības aprakstu, jo šie ir divi izplatītākie Latvijas lauku mājvietu tipi. Par vecsaimniecībām ierasti saucam pirms 1918. gada pastāvējušās zemniekētas (gan dzimtas īpašumā izpirktas, gan rentētas mājas), bet par jaunsaimniecībām – Latvijas Republikas agrārās reformas ietvaros dibinātās, valsts pilsoņiem piešķirtās lauku saimniecības. Senākās ziņas par krietnu daļu vecsaimniecību masveida avotos rodamas jau no 17. gadsimta, kad zviedru pārvaldītajā Vidzemē iekasējamo

nodokļu noteikšanai tika veikta visaptveroša muižu un tām piederošo zemnieku sētu uzskaitē un inventarizācija, bet jaunsaimniecību izveidošanās un attīstības vēsture izsekojama kopš 1919. gada tapušos dokumentos.

Saimniecību apraksti, daļēji atklājot arī to īpašnieku dzimtu vēsturi, sagatavoti kā avotus galvenokārt izmantojot Latvijas Nacionālā arhīva Valsts Vēstures arhīvā glabātos 17.-20. gs. dokumentus – kartes, plānus, arklu revīzijas, baznīcas grāmatas, zemesgrāmatas, muižas dalīšanas lietas un statistikas (tautas skaitīšanas, lauksaimniecības skaitīšanas) datus, tos papildinot ar avotu un literatūras publikācijām, oficiālām u.c. preses ziņām.

Visi "Bormaņu" un "Pērseju" aprakstos izmantotie avoti ir atbilstoši citēti, norādot attiecīgo dokumentu glabāšanas (fondu, aprakstu, lietu numuri) un skatīšanas (elektroniski brīvi pieejamo materiālu tīmekļa adreses) vietas. Vienas tēmas vēstures avoti lielākoties glabājas vienā un tajā pašā fondā vai lietu uzskaites sarakstā/lietā. Piemēram, Latvijas Valsts vēstures arhīvā lietā Nr. 218. f. ("Vidzemes muižnieku kredītsabiedrība"), 2. apr. ("Zemnieku māju izpirkšana Rīgas apriņķī 1867. – 1935.") atrodas ne tikai "Bormaņu", bet vēl 89 citu Kokneses muižas sētu izpirkšanas lietas. Līdz ar to jebkuram interesentam, kuram nav iepriekšējā pieredze darbā ar LVVA materiāliem, bet ir vēl-

me izpētīt savas mājvietas/dzimtas vēsturi, šie Kokneses pagasta mājvietu apraksti noderēs kā palīgs un mācību materiāls, pašam uzsākot patstāvīgu izziņas darbu.

Ar publicētajiem mācību aprakstiem var iepazīties <http://misijakoknese.lv>, sadaļā "Publikācijas" (saite <https://ej.uz/42ry>).

Projektu "Misija KOKNESE", Nr.2023.LV/NVOF/MIC/057 finansē atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Valters Grīviņš

Zinātnes un vēstures popularizēšanas biedrība "Apvārsnis" redakcija@historia.lv

Jaunumi tēlnieka V.Jākobsona muzejā "Galdiņi"

Izstāde par nezināmo Čaku un Annas dienas svinības

Pateicoties Bebru pagasta padomes "Mārtiņroze" aktīvajām dalībniecēm, Annas diena "Galdiņos" ir kļuvusi par sirsniņo satikšanos ar Kokneses senioru klubiņa "Pīlādītis" un Iršu senioru klubiņa "Vālodzīte" darbīgajiem ļaudīm.

26. jūlijā Annas dienas pasākuma apmeklētāji iepazīs ar izstādi "Nezināmais Čaks",

kas bija atceļojusi no dzejniekam veltītā memoriālā muzeja Rīgā.

Aleksandrs Čaks (1901–1950) un Voldemārs Jākobsons (1899–1974) ir laikabiedri un viņu biogrāfijās ir daudz līdzīgu faktu. Abi ir dzimuši Rīgā kā vienīgi bērni ģimenē saviem vecākiem. Dzejniekam ir dzējolis par kukažiņu, Jākobsonam ir laukakmens "Kukažiņa". Alek-

sandram Čakam ir dzejas krājums "Mana paradīze", "Galdiņi" saimnieks par savām mājām ir teicis "Man šķūnis – mana paradīze". Viņus vieno arī skolotāja darbs. Dzejnieka sievas vārds bija Anna Ērika Elizabete Bērziņa, bet Jākobsonam bija modele Anna, tāpēc viņi noteikti svinēja arī Annas dienu!

Iespējams, ka abu dižo vīru

ceļi ir mijušies, jo Čaks itin bieži ir ciemojies Bebru pagastā, kur "Silakalnu" mājās dzīvoja viņa tēva brālis Pēteris Čadarainis ar ģimeni. Zināms, ka Pētera dēls Miervaldis bija dzejnieka krustdēls. No Kokneses dzelzceļa stacijas Čaks kājām mērojis ceļu uz Bebrēm pie saviem radniekiem. Bet tagad varam sacīt, ka Čaks ciemojās

pie Jākobsona.

Ar muzikāliem priekšnesumiem Annas dienas svinētājus sveica vokālās studijas "Nots" dalībnieki no Rīgas. Dzīvespriecīgu un dziesmotu programmu Annas dienas pasākumam bija sagatavojušas bebrēnietes Modra Šuriņa un Ligita Locāne, iršēniete Valda Kalniņa – kora "Alaine" dziedātājas.

Sezona noslēgusies, bet tomēr turpinās!

Apmeklētāju sezona noslēgusies, bet "Galdiņos" vēl mūs sveicina vasara, jo pagalmā krāšņi uzdziedējusi salda mīla (sausserdis). Mīlestības stāsts skanēja arī 6. oktobra vakarā, kad sezonas noslēguma pasākumā tika demonstrēts koncertuzveduma "Pērse meitene" video

ieraksts. Sirsniņš paldies atsaucīgajiem bebrēniešiem un koknesiešiem, kuri nebaidījās no rudens dzestruma un kopā baudīja siltas vasaras sajūtas Voldemāra Jākobsona skolnieka Andra Kristona radītajā dziesmu spēlē.

Lai arī darba sezona aizvadīta, atsaucoties Aizkrauk-

les novada Interesu izglītības centra rosinājumam iesaistīties tā rīkotajās aktivitātēs, 6. novembrī pulksten 14 tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālajā mājā skanēs atmiņu stāsti pasākumā "Tas notika Vecbebros". Būsiet laipni gaidīti "Galdiņi" viesistabā uz izziņošanu un izglītojošu tikšanos par

interesantiem notikumiem un personībām tēlnieka Voldemāra Jākobsona dzīves laikā.

Skaistu rudeni visiem, kuri šajā sezonā apciemoja Voldemāra Jākobsona domu un darbu paradīzi! Paldies Aizkraukles novada pašvaldībai par atbalstu memoriālās mājas saglabāšanā un Bebru

pagasta pakalpojumu centram un komunālajai nodaļai, rūpējoties par "Galdiņu" teritorijas sakoptību. Nākamgad svinēsim Voldemāra Jākobsona mūža 125. gadskārtu!

Sarmīte Rode

Tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālās mājas vadītāja

TŪRISMS

Pērse
krasts

"Izejot ārā - labā, tu patiesībā ienāc iekšā - sevī." Dž. Muirs

JAUNA OLA OMULĪGAJĀ "RĪTA PUTNU" LIGZDĀ - "CORNELIUS"

Kādā vēlā, taču saulainā jūlija pēcpusdienā devāmies uz vienu no ainaviskākajām vietām Latvijā - Kokneses pagasta Bilstiņu ciematā, lai satiktos un vienotos sarunā ar saimniecības "Rīta putni" saimnieku Bruno Cīruli. "Rīta putnos" atrodas paipalu ola un gaļas delikatešu ražotne "Olalā!" un "BUČERS", romantiskā siltumnīca - oranžērija "LOVE GARDEN", ko ieskauj ziedošs un pēc siltiem vasaras vakariem smaržojošs dārzs, kā arī nupat atklātā īpašā telpa "Cornelius", kurā iespējams iegādāties svaigu produkciju, kā arī pavadīt mirkli ar saimniekiem un laiku ar draugiem.

Saules staru apspīdētā pagalmā mūs laipni sagaida Bruno, piedāvājot tasi kafijas un aicinot aplūkot jaunatklātās ēkas iekštelpas. Pagalmu papildina viegla, harmoniska mūzika. No priekšpuses ēkai ir lieli logi, kas ietērpti salvijas lapu zaļos rāmjos, virs ieejas neliels auduma jumtiņš, taču virs tā - uzraksts "Cornelius". Atverot durvis uz mirkli aizraujas elpa, ieraugot iekārtojuma dizainu. Telpā mājīgi izteikts gaumīgums, šķiet pārdomāta katra detaļa. Sienas iekrāsotas veczilā krāsā, tās papildina rustic* koka apdare, zilo toni izteikti izceļot. Pie sienām izvietoti grāmatplaukti, fotogrāfijas, zīmējumi un skices. Nojaušams, ka to izvietojums nav nejaušs.

Bruno stāsta, ka labajā pusē pie sienām fotogrāfijās un zīmējumos attēlota šodiena. Pētera Venckoviča filozofiskie zīmējumi aicina mirkli iegrimt pārdomās un mainīt skatu punktu par it kā zināmām un pierastām lietām. Vienā no zīmējumiem attēloti mākslinieka iespaidi par Ēģipti, taču citā darbā iezīmēti Bilstiņi, mākslinieka

vasarnīca un apkārt viņa draugi - slavenu arhitektu projektētās mājas. Vēl viens darbs aicina aizdomāties par perspektīvu un mums zināmo lietu relatīvo lielumu. Aizraujošs ir darbs, kurā mākslinieks ir izpētījis renesanses laiku un konstatējis, ka vienā noteiktā posmā ir dzimuši vairāki ģēniji. Sienas papildina arī Pētera fotogrāfijas no dažādām valstīm.

Telpā izvietota plaša lete, vairāki galdiņi, krēsli, darba galds, kuru Bruno mīļi dēvē par Kornēlija rakstāmgaldu. Arī tos pavada stāsts, jo tie ir rūpīgi meklēti, pašu rokām atjaunoti un atsvaidzināti. Mēbeļu dizains ir veicams, tas piešķir telpai šarmu un senatnes garšu. Telpas dziļumā novietoti vietējo uzņēmēju, tuvāko kaimiņu darinājumi, piemēram, "Janavu" kosmētika un tējas, "Ugu&Uga" veidotie aksesuāri, kā arī pašu "Olalā!" un "Bučers" produkcija - paipalu ola, gaļas delikateses un neatkārtojamais creme brule.

Cildinot Bilstiņu vēsturi un tajos reiz dzīvojušās ģimenes, telpas iekārtošanā izmantotas vēstures liecības gan no muižas laikiem, gan no 20.gadsimta sākuma, kad te atradās LU mācībspēku vasarnīcu kolonija, gan no vēlākiem gadiem. To var vērot pie telpas kreisās sienas izvietotajās fotogrāfijās - tajās attēlots Jānis Endzelīns ar studentiem un draugiem, Tētiņu ģimenes fotogrāfijas, kuri bijuši Bilstiņu ciema vietējie muzikanti, kā arī Dritmaņu ģimenes fotogrāfijas.

Stūrī novietots akvārijs, ko darinājis kaimiņš Atis Minde. Tajā attēlota Daugavas gultne un tās zaļā flora. Virs tā uz sienām izvietotas Bilstiņu muižas kartes un zīmējums, kurā attēlots Kornēlijs Bilšteins. Kā vēsta Jānis

Bruno Cīrulis ar "Cornelius" apmeklētājiem
Mājas kafejnīcu dienās 2023.gada jūlijā.

Blese grāmatā "Koknese. Ar atskatu tālākā pagātnē", Bilstiņu muiža 16. gadsimtā bija Bilšteiņu ģimenes īpašums, izveidots apvienojot vairākas Kokneses pilsoņu "šņores". Muižu cēlis Kornēlijs Bilšteins (Cornelius Bilstein). Sākot ar 1632. gadu viņš bijis Kokneses pils un kara pārtikas noliktavas grāmatvedis. Stāstot par Kornēliju, Bruno piemin, ka Kornēlija portrets, pie sienām izvietotās fotogrāfijas un vēsturiskās liecības veicina interesantākas sarunas ar apmeklētājiem. Un arī mēs, ar izteiktu interesi, ieklausāmies aizraujošajā stāstā un turpinām

sarunu "Cornelius" terasē.

Saimniecībā "Rīta putni" ne tikai top paipalu ola un gaļas delikateses, bet arī tiek uzņemti tūristi, rīkotas degustācijas, norisinās pasākumi. Brīnišķīgajā "Love garden" Baiba Cīrule dāmām organizē dažādas meistarklases, ainaviskā vieta kalpo arī kā pieturvieta vecmeitu ballītēs un jaunlaulātajiem, iespējams svinēt dažādus svētkus.

Saimniecība "Rīta putni" darbojas jau kopš 2015.gada. Sākat tukšā, līdzienā vietā. Kā radās ideja par paipalu fermu?

Bruno - No sākuma radās

jautājums, ko darīt ar pushektāru zemes. Bija skaidrs, ka jārada kaut kas jauns, jārada kaut kas, ko var darīt laukos, tā lai, protams, pašam būtu interesanti. Sāku ceļot pa Latviju, meklējot idejas un iedvesmu. Nokļuva plašā, universālā bioloģiskajā saimniecībā Nītaures pusē, kura nesen bija uzsākusi audzēt paipalas. Saimniece stāstīja, ka paipalu olas ir ļoti pieprasītas, nespēj pieražot tik, cik nepieciešams. Ieklausījos un iedvesmojies, sāku interesēties par paipalu uzturēšanu, izmaksām un iespējamo peļņu. Veikali bija ieinteresēti iepirkt paipalu olas par 10 centiem gabalā. Sāku rēķināt, cik olas nepieciešams, cik putnu, cik plaša teritorija būs vajadzīga gan fermai, gan darbiniekiem. Tā izveidojās pirmā saimniecības ēka. Taču, kamēr to uzbūvējām, paipalu ola cena nokritās līdz 6,5 centiem gabalā - ražošanas pašizmaksa. Attiecīgi sākām domāt, ko darīt un kā būt oriģināliem plašajā tirgū. Sākām ar tirgošanos Kalnciema tirdziņā, piedāvājot produkciju tur, to darām vēl aizvien. No tirdziņa arī dzirdam klientu atsauksmes, ierosinājumus. Pēc Covid produkciju samazinājām, atstājām tikai to, kas patiešām bija iecienīts.

Līdz ar to secīgi radās arī "Olalā!" un "Bučers" zīmoli?

Jā, savam brendam sākām meklēt nosaukumu, lai tirgū atšķirtos un izceltos. Paipalu ola produkcijai nonācām pie "Olalā!" - gluži kā visiem zināma vārdu spēle, bet tomēr tā piesaista uzmanību un uzrunā, jo paipalu ola ir labāka par vistas olu. "Olalā!" skan gluži kā pārsteigums, jo produktam ir jāpārsteidz, lai tas izceltos un paliktu atmiņā.

turpinājums 6. lpp.

turpinājums no 5. lpp.

Savukārt, "Bučers" radās tieši paipalu gaļas delikatešu atpazīstamībai. "Bučera" svaigo paipalu gaļu izvēlas vairāki Latvijas vadošie restorāni. Tā ir niša, specifisks produkts, taču cilvēkiem ļoti patīk un garšo.

Laika gaitā esat mainījušies, mainījies koncepti, realizētas jaunas idejas. Iepriekš bija "Bārs un bode", tagad telpās izveidots "Cornelius". Kur jūs rodat iedvesmu pārmaiņām, kas ir tas dzinēj-spēks mainīties?

Jebkurš produkts, piedāvājums un brends* – tas ir dzīvs organisms, ja tā var salīdzināt. Gluži tāpat arī mainās cilvēki un to vēlmēs, tie alkst pēc kaut kā jauna, nogurst no esošā. Tāpat arī svārstās tirgus, ekonomika, rodas konkurenti. Ar klientu nepārtraukti jārunā, jākomunicē. Kā jau delikatese, tā ir jāpārdod kā dzīvesveids. Kaut kas līdzīgs vīnam. Piemēram, veikala plauktā nevar nolikt labu vīnu blakus vienkāršam vīnam, uzliekot tam cenu 120 eiro, kamēr vienkāršais blakus maksā 12 eiro. Bez stāsta šo vīnu nebūs iespējams pārdot. No malas klientam var šķist, ka tas taču ir tas pats, viņi ir līdzīgi – par ko man maksāt vairāk? Ja tu nezini to stāstu apakšā, nezini to vīna darītavu, nezini to īpašumu, ja tu to nepastāstīti, tā arī tas paliks. Tā ir arī ar delikatesi – visu laiku ap to ir jāņem.

Pielāgojaties laikam, sekojat līdzī klientu vēlmēm un tirgum.

Tas ir tikai viens faktors, redziet, tas ir tikai par produktu runājot. Tas ir kā ar dzīvi – tu nevari teikt, ka esi visu sakārtojies un radījies baigo "Olalā!", no malas izskatās, ka viss ir forši un labi sakārtots, un tā tas arī paliks mūžīgi. Tā nebūt nav. Ienāks produkti no Polijas, Lietuvas, tas izsīfīs visu no sliedēm. Cilvēki idejas pārņem, pielāgo, uztaiša lētāk, citādāk ar lielākām iespējām. Ar to jāreķinās, jo tas ir dabiski, tādēļ ir jādomā – ko vēl es varu darīt tā, lai tas ir tikai mans? Kā panākt neatkarību? Tā tas viss pamazām

"Cornelius" telpa tika atklāta šī gada vasarā.

veidojās. Ja tas padodas un cilvēki saka, ka ir labi, tas ir dzinēj-spēks, kas motivē. Naudas izteiksmē to nevar izteikt, tā ir sajūta, emocija.

Atgriezeniskā saite, vai ne?

Jā, tieši tā. Ir lieliski, kad tie, kas pie mums ir viesojušies, iesaka mūs draugiem un paziņām, kā arī atgriežas paši. Citi ierodas pēc mēneša, citi pēc gada. Tas silda sirdi un priecē, mudina darboties vairāk, labāk. Protams, ir arī tādi, kas neatgriežas. Un tas ir saprotams, cilvēkam taču citur arī patīk. Viņš nevar būt visur. Serviss arī ir svarīga lieta. Ir jāvelta laiks un personiska attieksme pret katru apmeklētāju.

Vai tam pietiek laika un enerģijas?

Šobrīd ekskursijas nav tik daudz, ja dienā ir viena, tad tas priecē. Cenšamies katram pievērst uzmanību, izstaigāt arī Bilstiņu apkārtni kopā. Apmeklētājiem piedāvājam četrus ekskursiju – degustāciju veidus, vienu par otru plašāku. Katru savā cenā – attiecīgi 7, 14, 16 un 24 eiro no personas. Un šī cena, kuru apmeklētājs samaksā, ir jāatstrādā līdz perfektumam. Kvalitāte, nevis kvantitāte. Var mainīties garastāvoklis, būt personiski iemesli sliktam noskaņojumam, bet brīdī, kad pie ierodas viesi, viņi par to nedrīkst nojaust.

Kā radās ideja par telpas jauno nosaukumu "Cornelius"?

Telpas iekārtojums un aptuvenais dizains radās pirms nosaukuma. Ceļš līdz nosaukumam nemaz nebija tik viegls. Jau ziemā veidoju interjeru, zināju aptuvenās krāsas, mēbeļu izvietojumu. Zināju, ka šeit ir jābūt delikatešu veikaliņam, kur cilvēkiem iepirkties, tāpat apmeklētājiem jāsaņem informācija, personīga attieksme. Šķita, ka nosaukumā jāieliek arī Olalā! sauklis. Bijām jau tuvu šī nosaukuma realizācijai, dizaineris jau strādāja pie plāna. Bet tad sapratu, ka šādi eju atpakaļ, palieku atkarīgs no nosaukuma, un tad vakaros sēdēju un meklēju informāciju, daudz domāju. Šķirstīju Jāņa Bleses grāmatu "Koknese. Ar atskatu tālākā pagātnē", meklēdams informāciju par Bilstiņiem, ko stāstīt ekskursantiem. Zinot, ka jāizdomā nosaukums, visa mūsu komanda – es, Baiba, Roberts, Ilze, čatiņā ik pa laikam rakstījām idejas. Grāmatā izlasīju par Kornēliju Bilšteinu – Cornelius. Sākumā saņēmu kritiku, bet neņēmu to vērā. Izstāstīju Robertam, kuram ir liela pieredze marketingā, starp

citu, tieši viņš izdomāja Olalā! saukli. Roberts saka – O, ir! Es arī, protams, uzrakstīju, kas ir Cornelius, kāpēc tāda izvēle, un viņš turpina – Bruno, ir! Ir gan stāsts, gan pievienotā vērtība!

Ir daudz jālasa, jāmeklē informācija un jāinteresējas, lai rastos ideja...

Jā, tieši tā. Man personīgi ļoti palīdz Pinterest*. Man patīk. Es izdomāju kādu ideju un Pinterestā ar atslēgas vārdiem meklēju idejas, krāsu gammas. Piemēram, dēļus, kas iepriekš man bija pie vērtiem apdare, es viņus noslipēju un kļuva smuki brūni – kā vecs koks. Bija skaidrs, apakšējo daļu aplikšu ar šiem dēļiem. Jādomā, ko augšpusē, kādu krāsu un noskaņu. Gribēju tumšu, vakariņu telpas dizainu, tā lai ir noskaņa. Kā ienāc iekšā – jūti, ir miers. Visi viens no otra ietekmējas, iedvesmo viens otru.

Iepriekš minējāt, ka Bilstiņu vēstures izpēte un vēstures liecības veicina interesantākas sarunas ar apmeklētājiem.

Sarunas patiesi sanāk daudzveidīgākas. Piemēram, atbrauc ekskursantu grupa, divdesmit cilvēki, katrs ar savām interesēm, degustēt paipalu delikateses. Varbūt grupā ir kāds, kuram tās delikateses nemaz nav tik svarīgas, bet interesē un aizrauj vēsture. Un tad var izdomāt ekskursantiem stāstu. Bet ir cilvēki, kas iesaitās sarunā un nojauc iecerēto stāsta plānu, bet tajā pašā laikā saruna kļūst dzīvāka, interesantāka. Bija viens viesis, tiešām daudz interesējās un uzdeva jautājumus, es visu pastāstīju, taču pavisam citādākā secībā, kā to daru parasti. Bet bija tik interesanti! Un vislabāk tad arī izdodas, jo redzams, ka cilvēku tas aizrauj.

"Cornelius" ir pavēris jaunu vēstures lapaspusi ne tikai "Rīta putnos", bet arī Bilstiņos...

Es vēlētos, lai "Cornelius" ir vieta, kur visi mūsu jaukie kaimiņi var satikties, pavadīt laiku kopā. Latvieši jau ir tādi viensētu cilvēki, vajag iemeslu, lai atnāktu, satiktos. Šoziem plānojam

te svinēt Ziemassvētkus vai sagaidīt Jauno gadu. Plānojam arī simboliski atklāt "Cornelius", katrs kaimiņš varētu pastāstīt kaut ko par sevi, par savu īpašumu un tā vēsturi, kāds varētu spēlēt mūziku, kāds parādīt senas fotogrāfijas.

Kā Jūs domājat, kas ir tas, ko tūrists iegūst, atbraucot pie Jums?

Es gribētu, lai viņi saņem to Olalā!, jeb to "O!" sajūtu. Pēdējā ekskursantu grupa pie mums bija ar konkrētu budžetu, viņi vienojās par konkrētu summu no personas, taču atteicās no crème brulée. Ekskursantu grupa bija no vājredzīgo biedrības – ļoti jauki, sirsnīgi un komunikabli cilvēki. Baiba pieņāk pie manis un klusi saka: "Klau, vai mums ir palicis crème brulée? Vai mēs varam uzsaukt viņiem 16 porcijas?" Mēs viņiem stāstījām par mūsu saukli, par mūsu vēsturi un noslēgumā teicām, ka gribam viņiem dāvēt to Olalā! sajūtu, uzciņājot ar crème brulée. Grupai tas bija patīkams pārsteigums – mums siltas emocijas un prieks. Pārsteiguma sajūta – šķiet, ka to sagaida apmeklētājs. Bieži vien saka – pie jums ir kā Itālijā! Man jau tas patīk, jo cilvēkiem ir tā ne-reālā sajūta, pievienotā vērtība, kas paliek atmiņā, to viņi novērtē. Man vēl aizvien liekas, ka pats svarīgākais ir pārsteigt. Un pārsteigums, manuprāt, ir saistīts ar kontrastu.

*rustic – vienkāršs, dabisks un nedaudz raupjš stils. Tā vietā, lai interjera apdarē iekļautu pulētu, spīdīgu koksni, lauku stilā ar materiālu tiek izcelta nepabeigtība un senatnīgums.

*brands – tirdzniecības zīme, firmas zīme, preču zīme, prečzīme; zīmols.

*Pinterest – tīmekļvietne, mobilā aplikācija. Pinterest darbojas kā personalizēta mediju platforma. Vietnes lietotāji var pārlūkot citu lietotāju saturu un izvēlēties, ko saglabāt savās personīgajās kolekcijās

Interviju pierakstīja
Linda Lielauga
2023. gada jūlijā.

Foto no Aizkraukles novada un Kokneses TIC arhīva.

2023. GADA TŪRISMA SEZONA KOKNESĒ

Aizvadīta aktīva tūrisma sezona Koknesē un apkārtnē. Janvāris paliks atmiņās ar gatavošanos 28. starptautiskajai tūrisma izstādei – gadatirgum "Balttour 2023", kas pēc divu gadu pārtraukuma, no 3.– 5. februārim notika Rīgā. Aizkraukles novada stendā tika prezentēts Kokneses piedāvājums. Tas ietvēra jaunus tūrisma maršrutus un kartes, pasākumu plānu, tūrisma uzņēmēju piedāvājumu, kā arī ikvienam apmeklētājam bija iespēja aplūkot jauno interaktīvo

stendu "Daugavas laivinieka stāsts". Pirms izstādes notika preses konference, kurā uzstājās un par savu darbību stāstīja Kokneses tūrisma uzņēmēji. Novada labumu degustāciju buķetē apmeklētāji varēja baudīt Kokneses uzņēmēju piedāvāto garšu daudzveidību un, griežot laimes ratu, iegūt uzņēmēju balvas, kas aicina apmeklēt Koknesi un izbaudīt piedāvājumu.

Marta puteņos un sniegos Kokneses tūrisma objektos viesojās XXIV Starptautiskā masku

tradīciju festivāla dalībnieki.

Kā Koknesē ierasts, aktīvā tūrisma sezona sākās ar Sama modināšanas svētkiem 12. un 13. maijā. Šogad pirmo reizi Sama svētku ietvaros notika pārgājiens "Nāc modināt Kokneses Samu!". Maršruts veda pa kādreiz tūristu iemīļotām takām, kas mūsdienās dažkārt aizmirstas. Ar pārgājiena dalībnieku kopīgi skaļi pausto Sama modināšanas saukli, Lielais Sams Pērses ūdeņos tika pamodināts. Pārgājiena dalībnieki kopā ar Samu deva startu aut-

orientēšanās sacensību "Brauc modināt Kokneses Samu!" dalībniekiem. Šogad sacensības notika otro reizi, atšķirībā no pērnā gada, šoreiz dalībnieki veica nakts posmu. Pavasara gadatirgus, pašdarbības kolektīvu koncerts, aktivitātes visas dienas garumā Kokneses pilsdrupās, Tvīda brauciens pa Kokneses ielām ar A. Vintera dziesmu stāstu noslēgumā un pirmā zaļumballe estrādē caurvija šī gada Sama modināšanas svētkus. Vakarpusē Vecbebros ikviens tika gaidīts Muzeju nakts

pasākumos V. Jākobsona memoriālajā mājā un Latvijas Biškopības vēstures muzejā.

Virtuālajā vidē pavasarī un vasarā notika sarunas ar sadraudzības pilsētas Vitingenas (Vācija) pārstāvjiem par iespējamām tikšanās reizēm un pieredzes apmaiņām nākotnē. Kokneses pilsētas pārstāvji ir saņēmuši ielūgumu apmeklēt Vitingenas pilsētas jubilejas svinības 2024. gada martā. Sarunās piedalījās gan izglītības iestāžu, gan sporta centra, gan citu iestāžu pārstāvji.

Koknese ir viena no astoņām Latvijas Hanzas pilsētām un aktīvi piedalās mūsdienu Hanzas dienu pasākumos. Šogad pirmo reizi tika saņemts ielūgums piedalīties Igaunijas Hanzas pilsētas Vilandes Hanzas dienu pasākumos. Koknesiešu tūrisma piedāvājumu kaimiņzemes ļaudis varēja iepazīt centrālajā tirgus laukumā 3. un 4. jūnijā. Koknese bija pārstāvēta arī Tūrisma tirgū Ogrē 3. jūnijā.

No 21. līdz 25. jūnijam Polijas pilsētā Toruņā norisinājās 43. Starptautiskās mūsdienu Hanzas dienas, kurās piedalījās koknesiešu delegācija un uz Hanzas dienu skatuves muzicēja un apmeklētājus ar bagātīgu kultūras programmu priecēja kapela "Aizezeres muzikanti" un deju kolektīvs "Līpavots".

5. augustā Hanzas pilsēta Limbaži svinēja savu 800 gadu jubileju, kur līdztekus daudzveidīgām pilsētā organizētām aktivitātēm, Limbažu viduslaiku pilsdrupās notika Hanzas laiku tirdziņš. Arī Kokneses Hanzas gars lepnī tika pārstāvēts tirdziņa rosībā.

22. un 23. jūlijā Mājas kafējnicu dienās varēja ceļot ar garšu Koknesē un izbaudīt vienpadsmit mājas kafējnicu piedāvājumu Vidusdaugavas garšu vilņos, nogaršojot dažādu kultūru virtuvi. Piedāvājumā bija ēdieni gan gruzīnu, gan spāņu gaumē, varēja pusdienot ziedošā dārzā un uz terases virs Pērses upes, iepazīties ar "kakao meiteni", baudīt sāļas un saldās delikateses, izzināt veģetāro un vegānisko virtuvi.

Šī bija otrā vasara Koknesē, kad saistībā ar pazemināto Daugavas un Pērses ūdens līmeni, bija vērojami upju krastu atsegumi. Šogad no jūlija līdz septembrim tos vērot Koknesē bija ieradusies daudzi tūristi. Apmeklētāji krastus vēroja arī no ūdens puses, dodoties izbraucienos ar kuģiņiem "Gulbis", "Vigante" un "Sēlis", kurš šogad piedāvāja arī garākus, trīs stundu, izbraucienus no Staburaga līdz Koknesei un atpakaļ.

Šogad Koknesē atklātas vairākas jaunas vietas: Likteņdārzā atvērta kafējnicā "Baltais Gulbis"; apmeklētājus uzņem "Rīta putnu" īpašā telpa "CORNELIUS", kurā var iegādāties svaigus paipalu produktus un pavadīt mirkli ar saimniekiem un laiku ar draugiem; naktsmītņu pulkam pievienojies viesu numurs "Kazenes"; dzīvoklis Parka ielā 16; glempinga mājiņa z/s "Janavas"; durvis vērusi atpūtas mājiņa "Kārķļu ostā". Atgādinot senā Daugavas ūdens ceļa nozīmīgumu, Koknesē izstādīts un aplūkojams seno laiku plostis un vienkoce.

Aktīva tūrisma sezona bija divos lielākajos objektos – Kokneses pilsdrupās un Likteņdārzā. No pērnā gada Likteņ-

Zemgales novada uzņēmēji un pašvaldības pārstāvji Zemgales tūrisma gada balvas pasniegšanas ceremonijā

Daugava netālu no Liepkalniem un Oliņkalna Klintaines pagastā ūdens līmeņa pazemināšanas laikā.

dārzā atvērta Saieta nams, kur notiek daudzveidīgi koncerti, sarunu cikls "Tikšanās ar personībām" un cita veida pasākumi. Šī gada maijā Likteņdārzā atklāts Dziesmu svētku cildinājuma akmens. No 10. līdz 19. novembrim bija iespēja vērot gaismas uzvedumu "Lāčplēsis" Likteņdārzā, kur ar režijas, gaismas, mūzikas, scenogrāfijas un tehnoloģiju palīdzību katrs apmeklētājs nonāca līdzās Lāčplēsim.

Kokneses pilsdrupās sezona ilgst no aprīļa līdz oktobra beigām. Piecu mēnešu laikā pilsdrupās viesojušies vairāk kā 26800 apmeklētāji, kas vidēji ir vairāk nekā citus gadus šajā pašā laika periodā. Visapmeklētākie mēneši bija augusts un īpaši septembris, kad apmeklētāju skaits ir bijis lielāks nekā citus gadus. Lai gan septembris šogad nerotājās zelta lapu rotā, tas bija neierasti silts un līdz ar to patīkami piemērots ceļošanai. Pilsdrupas apmeklējusi 22 valstu pārstāvji, visbiežāk no kaimiņzemes Lietuvas. Šajā sezonā pilsdrupās notikušas 11 kāzu ceremonijas. Koncerts "Saulriets saulgriežos", "Ligojam pa Pēteriem" un romantiski piektdienas vakaru muzikālie priekšnesumi sniedza lielisku mūzikas baudījumu ainaviski skaistajās pilsdrupās. Kokneses pilsdrupās iegriezās arī akcijas "Apceļo Latvijas pilsis un muižas" akcijas dalībnieki. 9. septembris Kokneses pils-

drupās pagāja Kultūras mantojuma dienu zīmē. Amatnieku tirdziņš, lielformāta spēles un aktivitātes, "Misija Koknese" piedāvājums, spēle "Izlaušanās no moku kambara" un dzejkoncerts rudenīgi skaisto dienu padarīja par īpašu. Interesenti varēja doties biedrības "Pērses krasts" organizētā ekskursijā "Kokneses zemūdens pērles" ar kuģīti "Sēlis" ap Kokneses pilsdrupām, Likteņdārzu un Pērses upi, kur varēja klausīties stāstījumu un aplūkot ekrānā, ko mūsdienu cilvēka acīm slēpj Pļaviņu HES ūdenskrātuves dzelme. Savos atklājumos dalījās Kokneses vēstures entuziasts un pētnieks Ints Lukss.

Šogad Kokneses pilsdrupas piedalās arī "Leģendu nakti". 28. oktobra vakarā pilsdrupu teritorija tērpās spožu gaismu un starmešu segā. Četrus stundus laikā ikvienam bija iespēja apmeklēt pilsdrupas un baudīt multimediālu gaismas uzvedumu "Laimi meklējot". Gaismas uzvedums ir interpretācija par tautā zināmā pasaku varoņa Sprīdīša ceļojumiem. Kas to lai zina, iespējams, Sprīdītis, meklējot laimi, viesojies Koknesē!

Rosīgs laiks bijis arī Aizkraukles novada un Kokneses tūrisma informācijas centrā. Izstāžu zālē gada sākumā bija aplūkojama ceļojošā fotogrāfiju izstāde "Atklāj Aizkraukles novadu", kuras autors ir Ingus Pugačovs. Izstāde gada laikā apceļo visu Aizkraukles nova-

du. Kopumā aplūkošanai tika piedāvātas piecas izstādes. Ar savām gleznām skatītājus iepriecināja mākslinieks Aldis Dobenbergs ar izstādi "Vārnas", mākslinieks Aivars Klušs ar izstādi "...saulē", mākslas studijas "Mtelpa" audzēkņi ar savu darbu izstādi, fotomākslinieks Valdis Zvirgzdiņš ar fotoizstādi "Daugava".

Ikvienam bija iespēja piedalīties grāmatu atvēršanā un nevalstisko organizāciju rīkotajos pasākumos tūrisma informācijas centra zālē. No marta tūrisma informācijas centrā aplūkojams interaktīvs informācijas stends "Daugavas laivnieka stāsts", kur ietverta vēsturiskā informācija par Daugavu un dzīvi tās krastos, upes posmā no Jaunjelgavas, gar Koknesi līdz Staburagam.

Jau ilgstoši izveidojusies veiksmīga sadarbība ar biedrību "Pērses krasts". Pērnā gada novembrī notika pasākums "Atklāj zudušo Koknesi – Kokneses muižas pils virtuālā rekonstrukcija", kur tika prezentēts jauns piedāvājums – Kokneses muižas pils virtuālais 3D modelis, ko pēc biedrības pasūtījuma izstrādājis ģeotelpiskās informācijas un tālīzpētes tehnoloģiju uzņēmums SIA "MikroKods". Šogad pavasarī biedrība tūrisma informācijas centra telpās organizēja pasākumu "Pa seno krogu pēdām", vienlaikus dodoties izpētē dabā un apkopojot fotoplenēra rezultātus. Pasākumā varēja piedalīties ikviens interesents. Sama modināšanas svētku ietvaros biedrība apmeklētājus aicināja uz "Misija Koknese pieturvietu" un atbalstīja Tvīda brauciena norisi.

Sadarbībā ar biedrību "Pērses krasts", Kokneses tūrisma informācijas centra pārstāve Lauma Āre ar prezentāciju "3D datu izmantošana tūrisma attīstībai" piedalījās SIA "MikroKods" seminārā "3D datu izmantošana darbā ar kultūrvēsturiskajiem un arhitektūras objektiem" Latvijas universitātes Dabas mājā. Viens no biedrības aktuālajiem darbiem ir mobilās lietotnes "Galasta-

cija KOKNESE" izstrāde kopā ar virtuālo tehnoloģiju uzņēmumu "Jinns". Lietotnes pilotversija sniedz iespēju doties interaktīvā pastaigās maršrutā, kur ar paplašinātās realitātes funkciju lietotājs var iegūt informāciju par apskates objektiem Koknesē un atraktīvu audio stāstu par vismaz 20 nozīmīgiem objektiem un notikumiem Kokneses pilsētā.

Šī gada deviņos mēnešos tūrisma informācijas centrā viesojušies vairāk kā 3800 apmeklētāji. Līdzīgs apmeklētāju skaits bijis arī gados, kurus neietekmēja Covid 19 pandēmija. Daudzas skolēnu ekskursantu grupas iepazīst Kokneses vēsturi gan vērojot dažādos maketus, gan interaktīvos stendus, ko papildina tūrisma konsultantu stāstījums. Dodoties tālāk par ka takās, apmeklējot pilsdrupas un Likteņdārzu skolēniem ir priekšzināšanas par to, kādas izmaiņas notikušas Koknesē. Arī pieaugušo tūristu grupas ar interesi par Kokneses vēsturi un tagadni iegriežas tūrisma informācijas centra telpās. Šogad viesojušies 19 valstu pārstāvji. Biežākie ārzemju viesi bija no Lietuvas, kuri Koknesi apmeklēja lielās grupās. Izveidojusies laba sadarbība ar Paņevēžas, Šauļu un arī citu Lietuvas pilsētu tūrisma firmām, kuru klienti iegriežas tūrisma informācijas centrā.

Par tradīciju izveidojušās tūrisma uzņēmēju tikšanās pirms un pēc aktīvās tūrisma sezonas. Arī šogad notika Kokneses un apkārtnes uzņēmēju tikšanās pavasarī pirms sezonas sākšanas un rudenī tai noslēdzoties, lai pārrunātu tūrisma jomas aktualitātes. Kokneses tūrisma informācijas centrā martā tikās Kokneses tūrisma uzņēmēji, pārrunājot aktualitātes, tikšanās turpinājums sekoja uzņēmumā "Dunense". Tikšanās pēc sezonas noslēguma, notika arī rudenī, šoreiz apmainoties viedokļiem un iepazīstot "Cornelius".

Šogad 1. novembrī pirmo reizi pasniegtas Zemgales tūrisma asociācijas konkursa "Zemgales Tūrisma gada balva" balvas. Sešās nominācijās četras galvenās balvas ieguva tieši Aizkraukles novada uzņēmēji: "Zemgales Zelta grauds" – Likteņdārzis, "Zemgales Zelta atspere" – kuģīša "Vigante" un "Sēlis" īpašnieks un kapteinis Uldis Albiņš, "Zemgales Zelta rokas" – "Skrīveru mājas saldējums", "Zemgales Zelta dukāts" – mini zoo "Karlīnas". Nominācijā "Zemgales Zelta karote" finālā iekļuva kafējnicā "Cafe Panna" Koknesē, nominācijā "Zemgales Zelta spilvens" – viesu nams "Divas upes" no Kokneses.

Lauma Āre

Aizkraukles novada pašvaldības
Tūrisma nodaļas vadītāja
vietniece

Māra Bitāne – ceļotāja ar vairāk kā 15 gadu pieredzi, pārsvarā ar ģimeni dodas individuālos, pašu izplānotos ceļojumos, kas ietver kalnu pārgājienus. Savā blogā "Ceļojumu dienasgrāmata" apvieno trīs lielākās kaislības – ceļošanu, grāmatu lasīšanu un rakstīšanu.

1000 kilometru ar velosipēdu: ģimenes ceļojums pa Poliju un Slovākiju

Jūnija sākumā sākas tāda neliela dīdīšanās – vajag kaut kur aizbraukt. Tā kā mums ir divriteņi, nolēmjam doties velobraucienā. Mērķis diezgan ievērojams – vēl neredzētā un nepiedzīvotā Slovēnija. Laiks – apmēram mēnesis ceļā, taču skaidrs, ka ar mēnesi nepietikt, lai izbrauktu cauri visai Polijai, Slovākijai, daļai Ungārijas, tāpēc nolēmjam maršrutu veikt daļēji ar autobusu un vilcienu. Lai arī mērķi nospraudām, apzinājāmies, ka neesam nekādi profesionāļi, turklāt brauksim trijātā – Māra, Hardijs un trīs gadus vecā Emīlija. Plānojam nakšņot lielākoties brīvā dabā, pa retam kādu kempingu vai viesu namu.

Ātrais ceļš līdz Varšavai (06.07.– 08.07.)

Kāda ir sajūta, uzkāpjot uz divriteņa, kuram klāt pieliktais svars ir apmēram 30 kg? Nu tāda – tepat vien grāvi palikšu. Beidzot sapakojušies, uz abiem riteņiem uzkrāmējuši 7 somas, telti, 2 paklājiņus, 3 guļammaisus, ūdeni, bērnu un optimismu, mēs pametam māju un minam uz Krustpils dzelzceļa staciju. Tā kā laiks mūs spiež un maksimāli gribam uzsākt velobraucienus jau tālāk no ierastās vides, pirmās dienas daļu maršruta izmantojam sabiedrisko transportu Latvijā, Lietuvā un Polijā. Pirmās divas dienas ar velosipēdiem nobraucam ap 100 km.

Negals ar Polijas transporta sistēmu (09.07.)

Šodienas plānā ir noraut vismaz 300 kilometrus Polijas ceļa ar vilcienu un aizbraukt līdz Katovicei. Diemžēl neesmu ņēmusi vērā tādu kombināciju kā "vasara", "nedēļas nogale" un "nejēdzīgā poļu satiksme". Tad, kad es sēdēju mājās un pētīju Polijas vilcienu grafikus, viss smuki saskanēja. Taču šī diena izvērtās nedaudz citādi. Tā kļuva par lūzuma punktu.

Doma pastāvēt pie kases un dabūt biļetes izplēn, tiklīdz ieraugu mega garās rindas pie vienas kases. Pārējās nestrādā. Sākumā tā nešķiet problēma, jo turpat netālu pamanu biļešu automātus, kas taču ir radīti, lai atvieglotu procesu un palīdzētu ļautiņiem tikt pie vēlamajām biļetēm. Wrong! Nepareizi! Polijā biļešu automāti acīmredzot ir radīti, lai sniegtu tūristam pacietības un izturības mācībstundu. Valodas nomaiņu atrodo ātri, taču pā-

rējais izrādās nepacejams. Pēc kādas pusstundas atmetu ar roku un izlemju stāvēt rindā.

Izstāvējusi rindu, uzzinu tikai to, ka kasiera nerunā angliki, negrib ar mani ielaisties un parāda telefona numuru, kur zvanīt, ja gribu, lai ar mani runā angliki. Esmu jau totāli izbesijusies, ir karsti, gribas ēst, leļā ir smacīgi, riebjas poļu attieksme pret tūristiem un biļetes vēl pie apvāršņa nespīd. Eju augšā pie vīra, pa ceļam vēl Emīlija čikst, ka grib fri kartupeļus. Šajā mirklī mani nedaudz sagrauj Polijas transporta sistēma. Taču ir arī pozitīvais dienas pagrieziena punkts. Mūs uzrunā poļu pāris, kuri apsēdušies netālu. Meitene iedod savu numuru un uzaicina pārļaut nakti savos īres apartamentos, ja nu mums nelaimējas šodien tikt tālāk ar vilcienu.

Pēc atelpas mirkļa vēlreiz dodos uzbrukumā poļu dzelzceļa tīklam un palaimējas dabūt biļetes uz ātro vilcienu vakarā. Deviņos esam Katovicē. Ir jau satumsis. Dīvaini, bet situācija, kad mēs kaut kur svešā valstī, nezināmā vietā esam nokļuvuši vēl vakarā ar riteņiem un Emīliju un nezinām, kur paliksīm pa nakti, mūs nemaz nesatrauc. Laikam tas ir tas piedzīvojuma gars, ko šādas situācijas atmodina. Pēc 3 kilometriem un braukšanas tumsā gar izgaismotiem kapiem pa grubuļainu zemes ceļu esam ezera krastā un ceļam telti.

Teltsvieta pie Katovices Polijā.

Beskidu priekškalnes (10.07.–11.07.)

Varētu teikt, ka veloceļojums tikai tagad sākas pa īstam, jo 4 dienās ar sabiedrisko transportu esam pārvarējuši ap 950 km, taču no šī brīža maksimāli izmantosim velosipēdus.

Mūsu šodienas maršruts ir gar Zapora Jaziero – lielu ezeru, kuram vienā malā uz-

būvēts 3 km garš dambis, pa kuru ved veloceļš. Beidzot pēc nedēļu ilgas ceļošanas kūrortpilsētā Ustroņā izmazgājam drēbes pašapkalpošanās veļasmazgātuvē. Ja dzīve piespēlē konditoreju, tā ir jāizmanto. Tomēr tā ir ceļojuma privilēģija – braucot ar velo, ieraudzīt omulīgu vietu, apstāties, atvilkt elpu un pasēdēt, pabaudot dzīvi. Arī Emīlijai tiek savs prieciņš kūkas izskatā. Viņa vispār ir izturīgs ceļotājs. Protams, savu reizi pačikst, bet tādi jau mēs visi. Pārsvarā čikstēšana mums katram uzņāk tad, kad piepildās viens no 2 apstākļiem – pārgurums vai gribas ēst. Ja ir abi apstākļi vienlaikus, tad reāli neko vairs negribas, ne ceļojumu, ne kompāniju. Ar laiku jau iemānāmies turēt blakus uzkodas, Emīlijai tā ir paprika, ābols, batoniņš vai bērnu biezēnītis. Cenšamies Emīliju vismaz reizi dienā palaist bērnu laukumā. Ceļot ar bērnu vispār nekāda lielā problēma nav. Kas bērnam svarīgākais 4 gadu vecumā? Paēst tad, kad gribas, rotāļlaukums, čupačups un nedaudz mulreņu, tad jau dzīve ir skaista. Pa dienu braucot man aiz muguras, Emīlija vēro visu un uzdod jautājumus. Pārsvarā par ceļazīmēm, mašīnām, ēkām.

Šoreiz teltsvieta būs augstāk kalnā, līdz tam 1 km stūmiens augšā. Hardijs brauc, es kāpj, Emīlija tipina man blakus. Nav viegli stumties kalnā, bet

kas jādara, jādara. Vietai ir luksus – galds ar soliņiem. Esam Beskidu priekškalnēs.

Pie triju valstu robežpunkta (12.07.)

Tālākais ceļš ir līdz triju valstu robežai – Čehija, Slovākija, Polija. Līdz tai apmēram 50 km, ko arī plānojam nobraukt dienas laikā un būsīm Beskidu kalnos.

Beskidu izstiepušies 400 ki-

Beskidu kalnos.

lometru garumā un to vidējais augstums ir 800 – 1000 metru virs jūras līmeņa, augstākā virsotne ir Babjas kalns – 1725 metri. Beskidi ir plašāki par Tatriem, trašu un naktsmītņu skaits ir daudz lielāks. Beskidu nogāžu egļu, priežu, dižskābaržu meži un virsotņu pļavas ir lieliska vieta pārgājieniem. Kad visi būs noguruši no Tatrū pūļiem, lēnām tiks atklāti arī Beskidi. Šodien atvelkam elpu Vislā – nelielā kūrortpilsētā, ko rotā skaisti parki, ziedi, skulptūras un strūklakas. Veloceļš ir diezgan līdzens un sakarīgs un lielu dienas daļu ved gar Vislas upi. Nu jau lēnām parādās kalnains apvidus un sākas periodi, kad stumšanās mijas ar kalnu nobraucieniem. Atrodam skatu torni un beidzot dabūjam to, ko ceļojumos alkstam – kalnus un vēlreiz kalnus! Mazi izrotāti kalnu namiņi, tā īpašā brīvības un svaigā gaisa apdvestā ainava, kas valda kalnu reģionos. Braucot ar velo, var vistiešākajā veidā sajūst, izsmaržot un ievilkot sevi apkārtņi.

Vakarpusē nonākam vienā no mazajiem Beskidu ciematiem, atrodam visu ceļotāju glābiņu – veikalu, dabūjam enerģijas devu kolas un šokolādes cepumu izskatā un turpat pie veikala piesēžam, lai paskatītos potenciālo teltsvietu. Pēc iestiprināšanās nogurums nedaudz atlaižas un sarindojusi iespējamās naktsvietas, ar riteņiem laižam leļā pa pilsētiņas ielu no iespaidīga kalna līdz pakājei. Nobrauciens ir tik stāvs un tik garš, ka man rodas nelielas bailes, vai bremzes neatteiks sadarboties. Naktsmitnes atrašana atkal prasa laiku, taču beigās pēc brauciena gar mežiem atrodam atpūtas vietu ar nojumi un galdiem Čiernē, mazā ciemā Slovākijas robežas pusē.

Kanjonu un ūdenskritumu pasaule – Mala Fatras dabas parks (14.07.–15.07.)

Šodien mums ir jāizlemj, pa kādu ceļu turpinām savu maršrutu. Ir skaidrs, ka mēs negribam visu ceļu nobraukt, neko neapskatot. Pēc sākotnējiem aprēķiniem mēs iekavējam ne vairāk kā 2 dienas, taču, ja turpināsim ceļu līdz Slovēnijai, nepietiks laika padzīvoties pašā Slovēnijā, jo uzreiz būs jādodas mājupceļā. Pēc vairāku variantu izvērtēšanas (Čehija vai Tatri) izlemjam, ka turpināsim maršrutu, apskatot Slovākijas ziemeļdaļu, tad apbrauksim Augstos Tatrus pa dienvidu pusi līdz Zakopanei un tālāk līdz Krakovai. Pēc tāda lēmuma krāmējamies, tinam izzuvušos guļammaisus un telti un izbraucam ārpus Žilinas. Šodien mēs gribam laicīgi nonākt naktsmītņē, lai pabaudītu vakaru. Kempings Bela maksā 16 euro un mēs aši vien uzslējam telti un izkārtojam savu saimniecību. Emīliju palaižam bērnu rotāļlaukumos un pie batuta. Tur viņa precīga nolēkā kādas 2 stundas.

Nākamajā dienā dodamies uz dabas objektu – Janošikove diery Mala Fatras nacionālajā parkā. Tas ir gleznains aizu un kanjonu tīkls – viens no iespaidīgākajiem pārgājēju maršrutiem Slovākijā un Centrāleiropā. Mierīgi var iet ar bērniem. Riteņus pieslēdzam pie žoga un ieslīgstam krēslaini valdzinošajā mežā, kalnu taku un ūdenskritumu pasaulē. Te ir šauras aizas, klinšu veidojumi, upju izgauztas ejas, kalnu gaisms un meža skurbinošais miers. Pārgājēju beidzam pēcpusdienā pēc noietiem apmēram 5 km lēnā tempā ar atpūtas pauzēm. No kempinga izbraucam ap 16 un dodamies tālāk. Vakars paiet, pievērējot milzu kalnu, kurā es stumjtos augšā. Kalna galā ir vienreizējs skats, ganības ganās zirgi un vispār tāda idilliska sajūta, kaut gan drēbes var izžmigt un bija labs kardio stumjot augšā visu saimniecību.

Naktsmītni atrodam jau tumsā šoreiz ārpus kempingiem, pļavā pie upes turpat pie mājām.

un pēdējā brīdī iekāpjām vilcienā uz Tatranska Zubny, kur sāksim pārgājienu. Ceļš sāku-

Mala Fatras nacionālajā parkā, Slovākijā.

Dzimšanas diena pilī (17.07.)

Klāt Emīlijas dzimšanas diena. Gribam padarīt šo dienu īpašu mūsu mazajai ceļotājai. Braucam uz Oravas pili – vienu no Slovākijas visskaistākajām un lielākajām pilīm, kas ir uzbūvēta 13.gs. vidū.

Gadsimtu gaitā tā vairākkārt pārbūvēta romāniskas, gotiskas, renesanses un neogotiskas stilā. Pils uzcelta uz augstas klintis virs Oravas upes Oravsky Podzamok ciematā. Pils iekšienē ir daudz atjaunotu un iekārtotu telpu, kāpņu, eksponātu un arheoloģisku vērtību. No pils terasēm paveras iespaidīgs skats uz tuvējiem kalniem. Šeit arī sastopam pirmos latviešus līdzšinējā ceļojuma laikā.

Un vēl, nevaru nepieminēt kempingā pamanītu ceļotāju pāri. Ieraugot viņus, vispār pazūd nikis čīkstēt par kaut kādām grūtībām. Pāris ir gados, teiktu, ap 65 vai nedaudz vecāki. Kungam ir kruķi, viņš pārvietojas ar tiem visur, kur dodas. Pat savu automašīnu viņi tur pēc iespējas tuvāk kempinga servisa ēkai, lai nebūtu tālu jāiet. Nakšņo abi automašīnā. Pa dienu dodas prom savās gaitās, vakarā pārrodas, gluži kā mēs. Līdzī ir kanoe laivas un elektriskie divriteņi. Visu cieņu!

Pārgājiens Augstajos Tatros (22.07.)

Šo dienu mēs veltām kalnu pārgājienu. Iepriekšējā dienā Intersport veikalā pamanījām to, ko tā arī neatradām Šveicē – mugursomu-bērnu pārnēsājamo krēsliņu. Turklāt nomas cena ir pavisam ok – 10 euro dienā. Paņemam izmēģināšanai. Riteņus atstājam pie stacijas ēkas Tatranska Lomnicā

mā ved kalnup gar kokiem un mellenājiem, tad pāriet klinšainā takā, ko ik pa brīdīm ieskauj krūmāji līdz pat Sliezsky dom viesnīcai, kur pie āra galdiņiem uzrīkojam pusdienu pauci. Uz sildām ūdeni līdzpaņemtajām zupām. Skatam paverās neliels kalnu ezers ar ūdenskritumu. Tās dienas visainviskāmais gājiens ved no Sliezsky dom pāri kalnu mugurām līdz Hrebienok. Violeti ziedi, klintis, pundurpriēžu zaļums, svaigais gaiss, klusums un plašums visapkārt ir tieši tas, kas padara šo pārgājienu tik baudāmu. Hardijs ik pa laikam nes Emīliju uz muguras krēsliņā. Brīžiem palaiž viņu pastaigāt, ar visādiem piekukuļošanas mēģinājumiem pavēlot staigāšanas laiku garāku. Hrebienok ir galapunkts kalnu vilcienam, ar kuru izbraucām 2018.gadā, kad pavadījām 5 dienas Slovākijas Tatros. Šoreiz kāpjām kājām līdz kalnu pakājei – Stry Smokovec apdzīvotajai vietai. Kopā esam nogājuši 15 km. Šajā ceļojumā mēs esam pasākuši vakaros viens otram jautāt, kas visvairāk patika no dienā pieredzētā, vairāk jau Emīlijas dēļ, lai viņa mums pastāstītu, kas viņai iekritis sirsniņā. Protams, bērns agri vai vēl sāk arī mums jautāt to pašu un tā mēs katru vakaru noslēdzam ar šo jautājumu, kas veicina foršas sarunas.

Lūzuma punkts ceļā uz Krakovu (29.07.)

Ja mēs būtu zinājuši, kāds ceļš mums šodien pagadīsies, vai mēs būtu izvēlējušies citu? Noteikti, bet no rīta mēs vēl nezinām, kur drīz iekulsimies. Svaigi un atpūtušies, diezgan optimistiskā noskaņojumā

Pārgājiens Augstajos Tatros.

esam saplānojuši, ka divās dienās tiksim līdz Krakovai.

Ritenim mugurā un seko diezgan traks brauciens gar šoseju. It kā jau ceļš labs, bet šosejas nav mans mīļākais ceļa veids, dabiski, ātri braucošo zautomobiļu dēļ. Turklāt nobraucieni no kalniem arī nav diez ko patīkamāki, jo manam ritenim ir tendence kļūt nestabilam ātrā nobraucienā, tāpēc papildus man vēl jāpiedomā pie bremzēšanas un riteņa noturēšanas vienā līnijā gar tā jau šauru pieejamo asfaltēto posmu.

Kaut kā neapdomīgi es izsaku Hardijam savu nepatiku pret šosejām un, visai iespējams, tāpēc arī mums radās visa ceļojuma ekstrēmākais piedzīvojums. Hardijs ir navigators un dienas maršrutu skatās Komoot lietotnē, šad tad pārbaudot alternatīvas Maps.cz. Pēc viņa informācijas priekšā mūs sagaida kalns, vienalga, pa kuru ceļu izvēlētos braukt. Lai izvairītos no šosejām, mēs dodamies pa mazāku ciema ceļu. Ceļa pakājē ir tāda interesanta zīme par 14% stāvumu (informācijai, tas ir ļootti stāvs ceļš divriteņim), autovadītājiem ziemas sezonā jāliek riepju ķēdes. Mēs, dabiski, neko jaunu nenojaušam, jo esam līdzenu cilvēki un vispār, tāda interesanta zīme, haha!

Ceļš ir asfaltēts un nav problēmu pastumt, to jau esam darījuši iepriekš. Stumjamiem garām dzīvojamām mājām, kur pagalmos saimnieko vietējie. Viens tāds vietējais vīrs apjautājas, uz kuriem mēs dodamies. Tas tāds pirmais signāls. Es palūkojos apkārt, braucam pa nenormāli stāvu, lai arī asfaltētu šauru ieliņu, kas ved kaut kur kalnā, blakus paretam izkaisītas privātmājas. Sakām, ka braucam uz Krakovu, kaut gan tas tā muļķīgi skan. Vietējais nesmejas, vien nosaka, ka tas ceļš drīz vairs nebūs asfaltēts, kļūs akmeņains un lai mēs pirms meža griežam pa kreisi. Griezti atpakaļ negribas,

jo kalns jau tāpat jāpārvar. Pāsākam paldies un ejam tālāk.

Pa kreisi mēs nenogriežam, tā iemesla dēļ, ka ceļš pa kreisi kartē izskatās identisks ceļam taisni.

Asfalts tiešām beidzas un ceļš jau pārtop par traktoru iebrauktu meža taku, ko klāj akmeņi un dubļi. Stāvums nemazinās. Nevien mirkli nevar pabraukt ar riteni, jo tas vienkārši nav iespējams. Blakus ir pļava un tajā ir vieglāk stumties nekā pa to veidojumu, ko lietotne uzskata par ceļu.

Hardijs sāk mani steidzināt, jo nāk virsū lietus. Esmu palaidusi Emīliju savā vaļā un tāpēc mūsu gaita kļuvusi stipri lēna. Es jau sāku palikt dusmīga nevis bezceļa dēļ (jo neviens jau no kartes nevar izprast, kāds tas ceļš būs realitātē), bet steidzināšanas dēļ. Par lietu man maza bēda, savukārt šim bezceļu murgam, šim briesmīgam dubļu, akmeņu un stāvuma sajaukumam gan neredzu galu. Ik pēc laiciņa Hardijs mani informē, pēc cik metriem sāksies nobrauciens lejup.

Neticu, ka nobrauciens kaut kā uzlabos situāciju. Un tad sākas lietus gāziens.

Ātri uzvelku Emīlijai lietumēti, apsedzam guļammaisus un telti. Lai būtu pavisam interesanti, manam velosipēdam nolūzt kāja un es vairs to nevaru atstutēt. Lietus tikai pieņemas spēkā un dabiski, akmeņainā taka pārtop par strautu. Šis ir ceļojuma lielākais krīzes moments. Es paskaidroju vīram, ka, ja viņu neapmierina mans temps pa šādiem bezceļiem, tad viņš mierīgi var braukt savā tempā nākamajā ceļojumā viens pats. Brīdī pastāvam katrs zem savas egles, tā teikt, audzinām raksturu.

Drīz sākas ceļš lejup, bet tas neatvieglo situāciju. Ceļš ir tikpat akmeņains, nelīdzens, bedrains, ar divām dziļām risēm, turklāt vajag spiest bremzes no visa spēka, lai ritenis neaizripi prom. Tā tas turpinās vēl pāris kilometrus.

Vienlaikus stumjos un bremzēju, un domāju, ka tas būtu baigi unikālais un intensīvais sporta veids – stumšanās ar piekrautu riteni pa bezceļiem mežainos kalnu apvidos.

Visbeidzot pēc 3 stundām trakā piedzīvojuma mēs iznākam no meža pļavas vidū, pakalna galā, nekuriē, kur vienīgā taka ir tāda, kāda rodas, ja pa pļavu divreiz vasarā nobrauc traktors.

Tā kā esam jau atkal priecīgākā noskaņā, pēc mūsu ieviestās tradīcijas noprasu, kas kuram patika visvairāk šodien. Emīlijai patik tas, ka viņa ir izgraudusi ļoti skaistus caurumus savā lietumēti. Hardijam patik šis trakais ceļš, jo tas būšot pats labākais, ko mēs atcerēsimies no ceļojuma (nevar nepieņemt). Man patika līdzinātais ceļš caur mazajiem ciemiem un laukiem.

Izsaku minējumu, ka gan jau mēs izbrauksim pie kādas govju fermas. Kaut kas uz to pusi bija. Vēl neliela kalna nogāze un iznākam pie vistu kūts un kā kādā Holivudas komēdijā – vietējais zemnieks stāv, atbalstījies pret žogu un neticīgi vēro mūsu iznācienu no pļavas.

Ceļojumu iesākām 6.jūlijā, pabeidzām 4. augustā, kopumā ar velo nobraucot ap 1000 km. Vai mēs to darītu atkal? Jā, noteikti! Velobraukšana ir ideāls veids, kā ceļojot iepazīt vietas un cilvēkus, un mums tas patika, pat grūtības, jo tās ļāva iegūt jaunu pieredzi, kā tikt galā ar neierastām situācijām. Vairāk var mūsu piedzīvoto šajā ceļojumā un arī citos var izlasīt blogā ceļojumudienasgramata.lv.

30. novembrī, pkst. 18:00, Aizkraukles novada un Kokneses tūrisma informācijas centrā ceļojuma "1000 km ar velosipēdu: ģimenes ceļojums pa Poliju un Slovākiju" stāstu vakars. Nāc un uzzini, kā sagatavoties veloceļojšanai ar bērnu, kā izskatās Polija un Slovākija no veloceļotāju skatupunkta, ko apskatīt Ziemeļslovākijā un Tāru reģionā, kā pārvarēt ceļošanas grūtības un lūzuma punktus, un kāpēc nevajag baidīties ceļot ar mazo. Stāstu vakars būs interesants gan pieredzējušiem ceļotājiem, gan tādiem, kas vēl tikai gatavojas kaut kur doties! Stāstu vakaru vadīs Māra Bitāne..

Autore: **Māra Bitāne**
Foto: no ģimenes arhīva.

KOPIENAS ZIŅAS

Kokneses pilsdrupas

Pērses
krāsts

"Tu esi dzīvojis tikai tās dienas, kuras atceries." A. Pelecijs

RADOŠAIS PĀRIS NO BILSTIŅIEM: IEVA UN ATIS MINDES

Kādā mierpilnā augusta dienā mūsu ceļš ved pie Ievas un Ata Mindēm, kuri jau 8 gadus mājvietu raduši Bilstiņu ciemā. Ieva ir burvīgu rotu meistare, savukārt Atis ir biologs pēc izglītības, strādā šajā jomā un ir atradis neparastu aizraušanos. Par to un vēl daudz ko citu aicinājām uz sarunu abus radošos Bilstiņu iemītniekus.

Kā jūs abi nonācāt Koknesē?

Atis: Sākumā mēs dzīvojām Rīgā, Valdlaučos, tad piedzima dēls Miks un sapratām, ka mūsu dzīvoklis būs par mazu visiem trim. Nebija tādas vietas Rīgā, kur mēs gribētu pārcelties. Izdomājām, kāpēc nepārvākties uz laukiem? Māja ir, vieta skaista, izlēmām un izdarījām. Mikam tad bija trīs mēneši.

Ieva: Kad biju maza, vecāki nopirka māju Bilstiņos, iepriekš mēs ar mammu un tēti dzīvojām Rīgā. Tā nu izlēmām pārcelties uz manu vecāku māju, mamma bija šeit viena pati, manas māšas neplānoja te nākt.

Atis: Rīgā nekas vairs ne-saistīja, tur cilvēki nav pārāk laimīgi.

Ieva: Mums patīk lauki, gribējām dzīvi laukos.

Kā pārcelšanās no Rīgas uz laukiem ietekmēja jūsu darbu un dzīvesveidu?

Ieva: Es izgatavoju rotas un savu darbu varu strādāt jebkur.

Atis: Man bija darbs Rīgā, arī šobrīd ir. Bet paveicās atrast tādu, ko varu darīt daļēji attālināti. Aizbraukt uz Rīgu dažas reizes nedēļā nav problēmu. Pēc izglītības esmu bioloģijas maģistrs, daudzus

Ieva un Atis Mindes.

gadus strādāju zivju izpētes jomā. Krīzes laikā darbā pamainījās apstākļi un nolēmu, ka ir kaut kas jāmaina. Joprojām mana darba joma ir saistīta ar zinātņi, no septembra strādāšu Rīgas Stradiņa universitātē. Palīdzēšu zinātniekiem nepieciešamo iekārtu iegādē.

Vai bioloģija joprojām tev ir tuva tēma?

Atis: Biologs vienmēr paliek biologs. Tā nav profesija, bet dzīvesveids. Mana interese par zivīm ir ļoti specifiska. Latvijā ir divas iestādes, kurās varu strādāt savā profesijā. Viena no tām ir Latvijas Hidroekoloģijas institūts, ar ko man ir bijusi sadarbība dažādos projektos. Trīspadsmit gadus esmu strādājis Valsts

zivsaimniecības pētniecības institūtā (tagad – zinātniskais institūts BIOR). Savu mīlestību pret zivju pasauli īstenoju ar interesantu nodarbi – akvāriju iekārtošanu. Pagaidām tas viss ir vaļasprieka līmenī, bet ceru, ka no tā iznāks kaut kas vairāk. Latvijā tirgus ir mazs, bet ir potenciāls attīstībai.

Pastāsti vairāk, ko tieši tu dari saistībā ar akvārijiem!

Atis: Es iekārtoju akvārijus, veidoju dizainu. Lai to izdarītu pareizi, nepieciešama zināšanu bagāža. Piemēram, akvārija vizuālais izskats ir jāsalāgo ar tehniskajām iespējām. Piedāvājums ir milzīgs, lai neprofesionāliem visai pieejamai informācijai izburtos cauri, būtu nepieciešams vismaz

pusgads. Mans pirmais pasūtījums redzams "Rīta putnu" saimniecībā, jauniekārtotajā telpā "Cornelius" pie Bruno Cīruļa.

Cik ilgu laiku aizņem akvārija iekārtošana?

Atis: Tas atkarīgs no klienta vēlmēm. Darbs pie Cornelius akvārija man prasīja nedēļu. Bija jāsavāc koku saknes, jāuztaisa pirmais dizaina modelis kartona kastē, jāliek kopā akvārija elementi, pēc tam jāizdomā, kur paslēpt ūdens sildītāju, filtru, atkal jāpamaina iekārtojums, visam jāpieiet radoši, jāizdomā, kādi akvārijam būs piemērotākie augi, zivju sugas, grunts, jāuztaisa ūdens analīzes. Atkarībā no ūdens sastāva jāizvēlas zivis un augu sastāvs akvārijā, lai tas viss funkcionētu. Pēc akvārija iekārtošanas un pirms zivju ielaišanas kāds periods ir jāpagaida, līdz nostabilizējas dabiskie bioloģiskie procesi. Nedrīkst zivis uzreiz laist iekšā, citādi tās var nobeigties. Diemžēl daudzi tirgotāji šīs lietas neņem vērā, tiem svarīgāk ir pārdot pēc iespējas vairāk. Nopērk stikla trauku, zivi, bet drīz pēc tam zivs nobeidzas. Reti kur pircējam veikalā pateiks – pagaidiet divas nedēļas un tad ielaidiet zivi, vai arī veltīs gana daudz laika, lai piedāvātu labāko variantu, kas ne vienmēr ir arī dārgākais.

Kāds Latvijā ir pieprasījums pēc šāda pakalpojuma? Un kāds ir tavs piedāvājums?

Atis: Rīgā ir daži uzņēmumi, kas piedāvā akvāriju iekārtošanu un apkopi. Liepājas pusē ir entuziasti un arī Daugavpilī. Latvijā pagaidām tas tirgus ir ļoti mazs un koncen-

trējas lielākajās pilsētās. Tas, ko es šobrīd varu piedāvāt, ir gan konsultācijas akvāriju iekārtošanā, gan arī praktiska palīdzība, dizaina izveide akvārijam, apkope, uzturēšana.

Vēl es nākotnē gribētu audzēt garneles akvārijiem. Varētu audzēt arī akvāriju augus, protams, es nevarēšu konkurēt ar lielajām ūdensaugu audzētavām Vācijā, Nīderlandē, kuras apgādā visu Eiropu. Latvijā atkal nezinu, vai šāda darbošanās atmaksātos. Pie mums ir tendence, ka visi visu grib par velti. Man pašam mājās ir divi akvāriji, lielais un mazais. Būtu vieta, būtu arī trešais un vairāk.

Ieva: Atim bija forša ideja par akvārijiem.

Atis: Jā, vienā brīdī man iegāza pa galvu vīzija, ka nav tādas vietas Latvijā. Sausim to par kafejnīcu vai klubu, kur gar sienām būtu dažāda stila akvāriji un cilvēki uz šo vietu var atnākt palasīt grāmatu, padzert tēju, kafiju, tur ir miers, klusums, akvārijs kalpo gan kā dizaina elements, gan arī relaksē, noņem stresu, izslēdz to ikdienas trakumu.

Koknese šai idejai droši vien būtu vairāk piemērota, bet kā ar Bilstiņiem?

Ieva: Mums ir ēka, kur šādu vietu varētu izveidot, taču visdrīzāk šāds iestādījums būtu jāierīko vietā, kur lielāks cilvēku apgrozījums.

Atis: Man šķiet, ka Bilstiņos vairs nav tā miera osta, kas bija agrāk, bieži brauc autobusi, ir cilvēku pūļi. Ja te būs, kā uz Brīvības ielas pusdienlaikā, tad vairs nav tik forši.

No uzņēmējdarbības viedokļa atkal ir izdevīgi, ka cilvēki brauc uz še-

jieni, tad cilvēku masām ir nozīme. Tieši saistībā ar Koknesi var izveidot akvāriju ar zudušo pasauli, atainot nogrimušo Daugavas ieleju. Izdomāt izglītojošu stāstu bērniem, radīt kompleksu piedāvājumu.

leva: Ir arī bijusi doma par šo tēmu.

Atis: Bērniībā apmeklēju dabas zinību pulciņu, kur paši savām rokām visu ko darījām. Saucās jauno biologu vai naturālistu pulciņš. To vadīja Arkādijs Poppels, šobrīd viņš strādā Rīgas Nacionālajā zooloģiskajā dārzā. Mums bija telpa, pilna ar visādiem krāmiem, tur bija dažādi dzīvnieki, žurkas, jūrascūciņas, mēs apkopām terārijus, akvārijus, klausījāmies vadītāja stāstus par dabu, kukaiņiem. Manā aprūpē bija pieci akvāriji.

leva: Tas ir ļoti vērtīgi, jo bērniem ir pieskāriens dabai, dzīvniekiem, atbildība par dzīvību.

Atis: Ja mājās neļauj turēt dzīvniekus, tad tāds pulciņš ir ļoti laba vieta, kur bērnam gūt pieredzi ar dzīvniekiem un dzīvo dabu. Taču ir jābūt kādam entuziastam, cilvēkam, kurš šādu pulciņu uztur, vada, par visu atbild, kuram tas patīk.

Labs piemērs ir Pļavas svētki Rīgā. Austrālijā, piemēram, ir bush school (var tulkot kā Meža skoliņa), kurā bērni kopā ar skoliņas vadītāju audzē dažādus augus, dārzeņus, vāc ražu, izbrauc pie ūdeņiem vai uz citām vietām, katru reizi ir kāda cita tēma, ar ko iepazīstina bērņus.

Atis: Bija doma sadarbībā ar skolu rīkot tādu dabas pulciņu, bet darbu dēļ atliku uz nākamo gadu. Mums ir ēka, kurā varētu kaut ko tādu organizēt, tikai jāatjauno. Ir vairākas idejas, ko un kā darīt. Var bērniem izstāstīt un praktiski parādīt, kā top akvārijs, bērniem dot uzdevumu pašiem izveidot savu akvāriju. Jāmeklē sadarbības iespējas ar kādu Kokneses biedrību vai pašvaldības iestādēm. Ir ideja iekārtot kādā publiski pieejamā vietā dzīvās dabas stūrīti ar akvāriju vai terāriju ar kociņiem.

Mums, biedrībā "Pērses krastā", ir doma ierīkot Koknesē radošo kvartālu, kas sastāvētu no nelieliem namiņiem, kuros izvietotas dažādas darbnīcas, biedrības telpa, kafejnīca, jauniešu stūrītis, vienā no tām varētu būt šī zaļā telpa, bet jādomā par uzturēšanu, apsildi ziemas sezonā.

Ata veidotie akvāriju dizaini.

levas darinātās rotas.

Atis: Jā, jo ziemā akvārijs ir jājauc ārā vai arī jānodrošina +25 grādu gaisa temperatūra.

leva: Vispār akvāriji nav lēts vaļasprieks.

Atis: Sākums ir padārgs. Jo lielāks akvārijs, jo dārgāk maksā iekārtošana, bet pēc tam vairs nav tik dārgi uzturēt. Parasti vienas akvārija kompozīcijas dzīves laiks ir 4–5 gadi, tad jājauc laukā un jāmaina grunts, iekārtojums.

Vai ir iespējams īstenot ideju par akvāriju, kas ataino Daugavas dzelmi?

Atis: Ar vietējās faunas akvārijiem ir divas nelaiņas. Aukstūdens akvāriju ir grūtāk uzturēt, jo to nāktos vasarā dzesēt, tas ir dārgs pasākums, jo uzsildīt ir lētāk. Turklāt tādām akvārijām jābūt lielām, vismaz uz 500 litriem, jo Daugavas upes zivis izaugs lielas. Tāds akvārijs aizņemtu vismaz pusi sienas. Ja liekam iekšā dolomītu, kas sastopams šeit, Koknesē, tad bieži jāmaina ūdens, jo do-

lomīts ūdenī šķīst, un ūdens paliks arvien cietāks. 500 litrus ar spaiņiem nepieliesi, tātad blakus jābūt kanalizācijai un ūdens pievadam. Jāveic ūdens filtrēšana, bet tādu akvāriju var izgatavot salīdzinoši vienkārši, dolomīti jau nav tālu jāmeklē, uztaisi dolomīta sienu aizmugures daļā, saķer zivis, salasi saknes.

Vai var izmantot vietējos augus akvārijiem?

Atis: Esmu līdz šim izmantojis vietējās saknes, tikai nevar paredzēt, cik ilgs mūžs tām būs. Veikalos akvārijos liekamie koki dārgi maksā, jo tās ir augsta blīvuma saknes, kas lēni pūst un tiek importētas. Pamatā ir divu veidu akvāriji – siltūdens un aukstūdens. Ir ļoti daudz dizaina variantu, ko var izveidot. Cornelius telpā ir tropiskais akvārijs, kuram pats lasīju un vāriju saknes vairākas stundas sālsūdenī. Vajadzēja milzīgu katlu, uz plīts nevarēju, kurināju uguni pagalmā.

Ļoti interesanta no-

darbe. Tagad ir laiks levai pastāstīt par sevi. Zinām, ka leva ir pieredzējusi rotu meistare. Saki, kā un kad tu sāki gatavot rotas?

leva: Sāku ar rotām aizrauties, kad mācījos pamatskolā, Koknesē, vispirms taisīju rotas pati sev. Tie bija 90. gadi, tajā laikā veikalos jau nekā nebija. Man mājās bija modes žurnāli Burda, tur redzēju foršas rotas, kas man patika. Ko varēju, taisīju pati. Tolaik tētis man iedeva mazu zāģīti, ar to griezu no koka dažādas formas, tad dedzināju kokā ornamentus – tā tapa kuloniņi. Šķūnī atrastas detaļas pārveidoju par rotām, sakabinot kopā, pieliekot šņorīti. Pēc pamatskolas aizgāju mācīties uz Rīgas Amatniecības vidusskolu, kādu laiku rotas netaisīju, jo skolā jau bija radošas nodarbes – zīmēšana, gleznošana, veidošana u.c. Kad biju pabeigusi skolu, redzēju televīzijā reklāmu – sievietei bija skaista kaklarota vairākās rindās. Mājās atvilktne atradu smalkas pērļītes, no pērļītēm izdomāju uztaisīt kaut ko līdzīgu reklāmā redzētajai kaklarotai. Domāts, darīts! Sanāca man kaklarota, pēc tam izgatavoju otru citā krāsā un maisam gals bija vaļā. Sāku veidot rotas vairāk, pēc tam sekoja tirdziņi. Pirmās rotas pati nevedu tirgot, es šausmīgi baidījos, man nepatika. Labi, ka draudzene pati brauca tirgoties un pie reizes paņēma līdzī ar manus darinājumus, es biju tik laimīga, ka man pašai nebija jātirgojas. Atceros, toreiz draudzene pārdeva vienus auskarus. Tā es turpināju gatavot rotas. Mani ieinteresēja pārļošana, pārļotās bumbas. Tas man likās kaut kas unikāls, es to nekur nebiju redzējusi, visu apguvu internetā, daudz ko pati izdomāju. Tā kopš 20 gadu vecuma iesāku rotu gatavošanu – kādam uzdāvināju, šo to pārdevu, vienu brīdi strādāju veikaliņā, tad tur devu tirgot. Rotas izgatavoju jau 20 gadus. Man ir savs klāsts. ko esmu izstrādājusi, pielāgojot tirdzniecības vietām. Kokneses pilsdrupās šogad tirgoju rokassprādzes sievietēm, vīriešiem, bērnu rotīņas, krellītes, citus gadus bija auskari.

Kur Tu vēl tirgo savas rotas? Vai ir saņācis pamēģināt Etsy? platformā?

leva: Pirms 10 gadiem tirgoju Etsy platformā pārļu izstrādājumus un dzintara rotas. Bet tad Etsy izmainīja savu politiku, sāka palikt grūti aizsniegt pircējus, kuri pārsvarā ir no ASV. Vairāk pievērsos Latvijas gadatirdziņiem, dažus gadus pabraukāju pa pilsētu

svētkiem. Tad arī to pārtraucu, tagad dodu tikai veikaliem. Manas rotas var atrast Liepalkalnos, Kokneses pilsdrupu namiņā, Rīgā. Laikietilpīgākas rotas gatavoju tikai uz pasūtījumiem, piemēram, izsūtās piespraudes. Esmu izgatavojusi izsūtās brošas bērnodarzu izlaidumos kā dāvanas.

Vai Tu piedāvā izgatavot rotas arī korporatīvajiem klientiem?

leva: Tas varētu būt interesanti, bet neesmu tikusi līdz gatavam piedāvājumam, jo vajadzētu tādu produktu, kas der gan sievietēm, gan vīriešiem. Esmu gatavojusi kopdāvanas – Mika bērnodarza grupiņas izlaidumā grupa vienojās par ideju uzdāvināt audzinātājam izsūtās pūciņu piespraudes. Pagājušajā gadā gatavoju kamenītes citas bērnodarza grupiņas izlaiduma dāvanām.

Jātāsa samiņi kā Kokneses suvenīrs.

leva: Nezinu gan, kāpēc lai cilvēks gribētu nēsāt Kokneses vai sama piepraudi. Ja to izgatavotu kā magnētu, tad varbūt. Man bija nelieli piekariņi ar Kokneses simboliku. Domāti kā telpas dekors vai iekarinašanai automašīnā. Kokneses pilsdrupām ļoti labi piestāv mezglotās rotas, jo tā ir senatnīga tehnika. Katrai vietai jāatrod savs produkts.

Atis: Es jau levai iemācīju mezglot (smejas).

Kā radās tavu rotu zīmola nosaukums Ugu&Uga?

leva: Ilgi strādāju ar nosaukumu levaMindeBeadworks, jo iepriekš pārsvarā gatavoju pārļu darbiņus. Jau dažus gadus vairāk pievērsos rotu līnijai vīriešiem. Izgatavoju gan mezglotās rotas, gan kaklarotas un rokassprādzes. Gribu vēl vairāk gatavot vīriešiem, jo tirgū klāsts ir mazs, pārsvarā ir ādas rotas. Saprātu, ka vecais nosaukums vairs neder un vajag pamainīt uz kaut ko jaunu, kas der arī vīriešiem. Tad pie manis atnāca vārds "Ugu", tāds īss personvārds. Dažas dienas staigāju, pārdomādama šo vārdu. Izdomāju, ka nekur jau nepaliks arī rotas sievietēm un pielliku klāt "Uga" – kas simboliski ataino, ka taisu rotas gan viņai, gan viņam. Tā draudzīgi skan.

Cik liela nozīme ir noformējumam un iesaiņojumam? Vai cilvēki novērtē, ka rota ir iepakota eleganti, ar stilu un vai ir gatavi par to maksāt? Tās tomēr tev ir papildus izmaksas, laiks, darbs, materiāls.

leva: Visas rotas kastītēs nelieku, cilvēki priekš sevis visbiežāk nepirks rotu smalkā kastītē, bet tam, kuram turpinājums 12. lpp.

turpinājums no 11. lpp.

vajag, tas paņems ar kastīti. Iepakoju rotas arī vienkāršā plastmasas maisiņā, bet klāt pielieku smalku rotājumu, kas man neprasa lielu darbu un ieguldījumus. Kastītes noder, kad sūtu rotas pa pastu, vai arī, ja klients rotu pārķē kā dāvanu. Pilsdrupās rotas izvietotas uz koka stenda, jo parasti klients nopērķ un uzreiz arī uzvelk. Pērķu rotas ielieku baltos maisiņos, man ir patīkami tā pasniegt pērķu auskarus, tiem piestāv balts maisiņš.

Ko pie Tevis var pasūtīt?

leva: Manā rotu klāstā ir kaklarotas, rokassprādzes, auskari, klipši, gredzeni, kāju sprādzes, piespraudes sievietēm, kaklarotas un rokassprādzes vīriešiem. Pilsdrupās viens no pieprasītākajiem produktiem ir mezglotās rokassprādzes. Kad mēs ar Ati iepazīnāmies, es mezglot nemācēju. Viņš sev gribēja rokassprādzi, un tad mēs kopā mācījāmies mezglot, kopš tā laika es arī mezgloju, jau 11 gadus.

Kuras rotas ir visgrūtāk izgatavot?

leva: Vislaikietilpīgākie ir pārļotie darbi, viss, kas top no smalkām, mazām pārļotēm. Visgrūtāk tāpēc, ka ar pārļošanu nedrīkst steigties, jābūt mierīgam, nosvērtam, uzmanīgam. Arī pārļotās brošas paņem ilgu laiku – ir jāizdomā dizains, jāuztaisa skice, jāsaliek krāsas, tad uztaisu pirmo rotu kā paraugu, ar otro, trešo, ceturto reizi jau atstrādāju tehniku, zīnu, kurā vietā man jāiesāk, kurā jāpabeidz, kur jāpaslēpj mezgliņš. Sākums ir visilgākais. Šobrīd pasūtījumus uz pārļotajiem darbiem pieņemu maz.

Tagad tas dzīves ritms ir tik ātrs, ka nevaru nosēdēt pie tās vienas brošas, jo viss cits jādara, bet, taisot izšūtos darbiņus, nevar steigties, jābūt mieram.

Kā tu organizē savu darbu, grāmatvedību, mārketingu?

leva: Mājās man ir darba galds, pie kura strādāju. Uz vienas no palodzēm fotogrāfiju gatavās rotas. Mārketingu, grāmatvedību veicu pati. Veikaliem iedodu kopējo pavadzīmi, šobrīd nelielās lietās un sīkumus tirgoju veikalos, bet pasūtījumiem gatavoju laikietilpīgākas rotas.

Kur tu vēl izplati savu izstrādājumu?

leva: Pasūtījumiem internetā plānoju beidzot uztaisīt internetveikalu. Parasti lieku rotas "Ugu&Uga" Facebook un Instagram lapā. Klienti mani atrod, uzraksta un jau tā, vai es varu izgatavot tādu vai tādu rotu, tad es precizēju

izmēru, veidu, krāsu, līdz nākam līdz rezultātam. Protams, tas ir piņķerīgāk, citreiz pie neliela pasūtījuma pavadu pusdienu vai dienu sarakstē un uztaisu kaut ko maziņu.

Kāds ir tavs dienas režīms?

leva: Vasarā tas režīms nav tik ļoti strikts, bet sākoties septembrim, dienas ritms ir noteiktāks. Bērns dodas uz skolu, Atis uz darbu, es viņus pavadu, tad dodos pie sava darba galda un līdz pusdienlaikam strādāju, tad sagaidu bērnu no skolas, tad atkal turpinu strādāt, pēc tam mājas darbi vai palīdzu bērnam mācībās. Citreiz, ja kāds steidzamāks pasūtījums, strādāju sestdienās, svētdienās, vīrs tad uztaisa pusdienas. Parasti pēc tam es atpūšos pirmdien, otrdien. Varu regulēt savu darbalaiku. Kad idejas atnāk, pieceļos no gultas un tāpat halātā uzreiz sēžos pie galda, jo man vajag dabūt no galvas ārā to ideju, izstrādāt. Kad esmu pabeigusi, varu iet atvilkt elpu.

Vai tev sanāk nostrādāt standarta darbalaiku 40 h nedēļā?

leva: Tik strikti es nenostādāju, nē. Vasarā es labprāt strādāju pie rotām pēc iespējas mazāk, vairāk darbojos ārā. Man patīk paņemt pa dārzu, marinēt, tējas savākt, sukādes sataisīt. Vasarā taisu pašu nepieciešamāko no rotām. Rudenī, ziemā, pavasarī gan vairāk darbojos pie rotām. Pērļotie un izšūšanas darbi prasa lielu koncentrēšanos, tāpēc šādi darbi ir jāsadala uz vairākām dienām. To, kas neprasa lielu koncentrēšanos, varu darīt, skatoties televīziju, piemēram, mezglot.

Cik laika tev aizņem vienas rokassprādzes izgatavošana?

leva: Vienkāršas mezglotās aproces četras stundā varu uztaisīt (leva rāda smalki savītu rokassprādzi no sarkanās aukliņas). Pērļotie darbi aizņem vairāk laika – sākot no divām stundām.

Vai esi domājusi pasniegt meistarklases?

leva: Jā, pagājušajā gadā izstrādāju un novadīju vairākas pērļošanu skatu auskaru meistarklases. Pirmo rotu meistarklasi rīkoju Rīta putnu saimniecības Love Garden oranžerijā, tas bija brīnišķīgs pasākums, bija maijs, lieliska kompānija un emocijas. Meistarklases rīkoju izbraukumos pie klientiem. Tās var būt vecmeitu vai dzimšanas dienas ballītes, pasākumi, svētku dienas

Šogad sanāca paņemt pauzīti meistarklasēm, jo bija diezgan liela aizņemtība. Viens no svarīgākajiem vasaras pasākumiem bija dalība Mājas

kafejnīcu dienās, kas prasīja nopietnu sagatavošanos.

Izklausās lieliski! Parunāsim par Mājas kafejnīcu dienām. Uz vienu dienu jūs savu saimniecību pārvērtāt par Mājas kafejnīcu ar nosaukumu "Ugu&Uga cienā". Kā radās ideja pieteikt savu dalību?

leva: Biju dzirdējusi par Mājas kafejnīcu dienām pagājušajā gadā, bet nebiju nevienā bijusi. Šogad pavasarī netišām ieraudzīju, ka izsludināta pieteikšanās. Sāku pārdomāt. Man patīk uzņemt ciemiņus. Man šķiet, ka te, pie mums mājās, var labi justies. Aprunājos ar Ati, aprunājos ar māsām, ar ģimeni, izdomājām, ka mēs varētu piedāvāt veģetāro virtuvi. Pieteikšanās arī bija kā pamudinājums un labs motivators kaut ko izdarīt saimniecībā. Iesniedzām pieteikumu, pēc tam sāku domāt, nē, nu tiešām, varbūt tomēr nevajag?! Bet ģimene neļāva atkāpties. Kad viens nobistas, otrs iedrošina. Sakārtojām visu, ko gribējām sakārtot. Bija iepriekšējā pieteikšanās, vienlaicīgi varējām uzņemt līdz 10 cilvēkiem, rēķinājāmies līdz 50 cilvēkiem dienā. Dienu pirms Mājas kafejnīcu dienām bija pieteikušies 6 cilvēki. Reklāmai mums pietrūka laika. Bēdājos, bet samierinājos jau, draugi tāpat atbrauks, ēdiens ir sagatavots, nodomāju, ka būs jau labi.

No rīta pieteicās ģimene ar 16 cilvēkiem. Vēl iebrāuca cilvēki no Lietuvas, un vēl citi, kas nebija pieteikušies. Bija ļoti pozitīvi, jo man sanāca ar katru parunāties, pabūt kopā, no visiem es varēju atvadīties. Mamma ar vienu māsu virtuvē darbojās. Otra māsa pie kases. Es biju namamāte, kas visu pastāstīja, parādīja. Uzklāstīju ieteikumus. Bija gandarījums, ka cilvēks, kas neēd sēnes, pagaršo mūsu ēdienu un saka, ka garšo. Vai arī neveģetārietis stāsta, ka negribējis braukt uz šejieni, bet sieva gribēja, viņš labāk būtu vēlējies normāli pāēst, taču, braucot prom, saka: esmu paēdis, man pat gaļu negribās, esmu šokā. Ārsts no Rīgas teica, ka mums bija restorāna kvalitātes ēdiens. Jauki saņemt tādas komplimentus. Bijām izvēlējušies gatavot tādas ēdienus, kas mūs pašus savulaik ir pārsteiguši un ko tagad regulāri gatavojam. Piemēram, vegānā burkānu kūka ir ar gaisīgu kokosa krēmu un biskvītu kā pumpernikelī. Tā ir gatavota pēc māsas receptes un ģimenes svētkos kūka nekad nepaliek pāri. Vai, piemēram, kad pirmoreiz pagāršoju burkānu lašmaizītes, man bija acis kubā. Baklažānu-lēcu salāti. Iepriekš domāju – nu kā var ēst baklažānu, tāds ne-

kāds dārzenis, līdz netišām atnāca recepte to gatavot kopā ar lēcām. Tā radās mūsu virtuve, visiem patika, emociju bija daudz. Nākošgad varētu turpināt, ir idejas uzlabojumiem.

Kādi būtu uzlabojumi?

Atis: Vairāk tādi uzlabojumi, kā optimizēt darbības – lai kafiju var piedāvāt jebkurā brīdī, kā labāk ēdienu pasniegt utt.

leva: Gan pluss, gan mīnuss bija plašā ēdienkarte – divu veidu siers, divu veidu salāti, maizītes un deserts. Mīnuss bija tas, ka ilgāk jāpagaida, kamēr atnes porciju – jāuzgrauzdē maize, siers jāuzcep. It kā jau cilvēki ir ar mieru pagaidīt, tikmēr izpēta, kas te dzīvo, var parunāties ar saimniekiem. Man bija ārā mazs galds ar rotām, kas gan stāvēja apsegts, jo lija lietus. Pati vācu tēju, taisu rabarberu sukādes un sīrupu. Šogad sataisīju vairāk priekš pārdošanas, tad es par to stāstīju, devu degustēt, cilvēki arī iegādājās.

Man ir dehidrators, jo gaiļbiksītes žāvēju augstā temperatūrā, strauji. No rabarberu sīrupa, minerālūdens un piparmētras gatavoju vasarā limonādi, par to arī daudzi brīnās, kā mājas apstākļos var tādu limonādi uztaisīt. Tā arī vasaras paiet – dārzs, siltumnīca, pupu stādīšana. Pupas un zirņi ir mans lielākais izaicinājums. Mēģināju ceturto gadu izaudzēt cūku pupas, un otro gadu – kāršu pupas.

Tevis patīk eksperimentēšanas process vai galarezultāts?

leva: Man patīk apziņa iemācīties izaudzēt pašai. Vienmēr jau ir mamma, viņa iestāda, rušina, novāc, bet gribas pašai, kaut gan man daudz kas sākumā nesanāca. Pirmos divus gadus vajadzēja iziet cauri visam audzēšanas procesam, lai saprastu, ko varu, ko nevaru izaudzēt. Šogad pirmo reizi iestādīju saldus zirnīšus, tas ir mans mīļākais našķis, no sākuma domāju, ka pati jau nevarēšu, baigi sarežģīti, bet tiku līdz ražai, novācu, ieliku saldētavā. Nu man ir āķis lūpāl! Man patīk tā doma, ka ja nu kādreiz kaut kas notiek un pasaulē nav pārtikas, es pratīšu izaudzēt dārzeņus, man būs zināšanas un prasmes. Eksperimentēju, kā salmos izaudzēt kartupeļus, kā to izdarīt, ja saimniecībā nav traktora.

Tad jau tu aizraujies ar permakultūru?

leva: Jā, man ir viena dobe pēc permakultūras principiem, tur es trešo gadu audzēju kartupeļus. Citiem dārzeņiem man ir dobe, kura nav jāar. Tai dobei neizmantoju salmus, bet apakšā klāju kartonu, mulčēju. Tieši permakultūras dārzu negribu turpināt,

jo savairojas gliemeži, kartupeļiem tas nekaitē, bet citiem dārzeņiem gan.

Atis: Tādas zināšanas kļūst arvien svarīgākas. Es uzaugu Valdlaucos, tagad tur visur ir apbūve, bet tajā laikā, kad augu, tur bija meži, pļavas. Mēs – bērni, kā no rīta izgājām no mājas, tā vakarā atgriezāmies. Nekad neesmu juties kā baigais rīdzinieks. Rīgā ir stress, sastrēgumi, slikts gaisms. Ja ir svarīgas izklaides katru nedēļas nogali, iepirkšanās tirdzniecības centros, tad, protams, tas ir citādāk. Šeit, Bilstiņos, ir vairāk tāda komūnas sajūta. Ir forši, kad kaimiņi kādreiz sanāk kopā papļāpāt, nav dzeloņstieplu žogs apkārt katrai mājai. Esi pats par sevi, bet tajā pašā laikā kopā. Nav tā, ka esi tik tuvu, ka logos kāds lūr.

leva: Tikai dārziņā palūram (smejas). Jā, Mikam arī ir, ko darīt. Mazpilsētā ir forši audzināt bērnus, tā mīļāk, mierīgāk. Rīgā tā nebūtu.

Vai ir kaut kas, kas pietrūkst, dzīvojot Koknesē?

Atis: Būtu lieliski, ja būtu vairāk velociņu, piemēram, no Bilstiņiem līdz Koknesei, no Kokneses līdz Likteņdārzam. Pa tiem grants ceļiem reizēm nav tik forši. Koknesieši arī varbūt gribētu uz Bilstiņiem atbraukt.

Vēl jau ir tā ideja par tiltu. Likteņdārza plānā ir tilts no baznīcas uz Likteņdārzu. Iespējams, nākotnē var attīstīt ideju par iekārto tiltu no Bilstiņiem uz Koknesi.

Atis: Doma par tiltu nav slihta, bet tīri tehniski būtu grūti to realizēt.

Vai bērniem visa pietiek Koknesē un apkārtnē?

leva: Pirmajā klasē varētu būt vairāk pulciņu.

Atis: Ja interesē sports, tad ir liela izvēle, bet ko tad, ja sports neinteresē? Iespējams, ka vecākās klasēs piedāvājums kļūst plašāks. Meklēju cīņas sporta nodarbības bērniem, vienīgais, ko atradu, bija Aizkrauklē, bet arī vēlāk vairs nebija tā piedāvājuma. Aizkrauklē vienu brīdi bija hip-hop dejas, Pļaviņās arī. Reizēm ir tā, ka izbraukāt arī nav tik vienkārši. Ir arī absolūti saprotams, ka viss uz vietas nevar būt. Vēl noderētu pulciņi par patriotismu, dabu, vēstures izziņāšanu, tāda pietrūkst.

Koknesē ir cerība, cilvēki darbojas, ir tāda sajūta, ka Koknese ir pilsēta ar nākotni. Te ir entuziasti, kuri dara un to var sajūst.

Intervēja: **Māra Bitāne, Ita Lejiņa**

Intervija pierakstīta 31.08.2023.

Foto: Māra Bitāne

PAR JAUNĀ AIZKRAUKLES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES GAITU

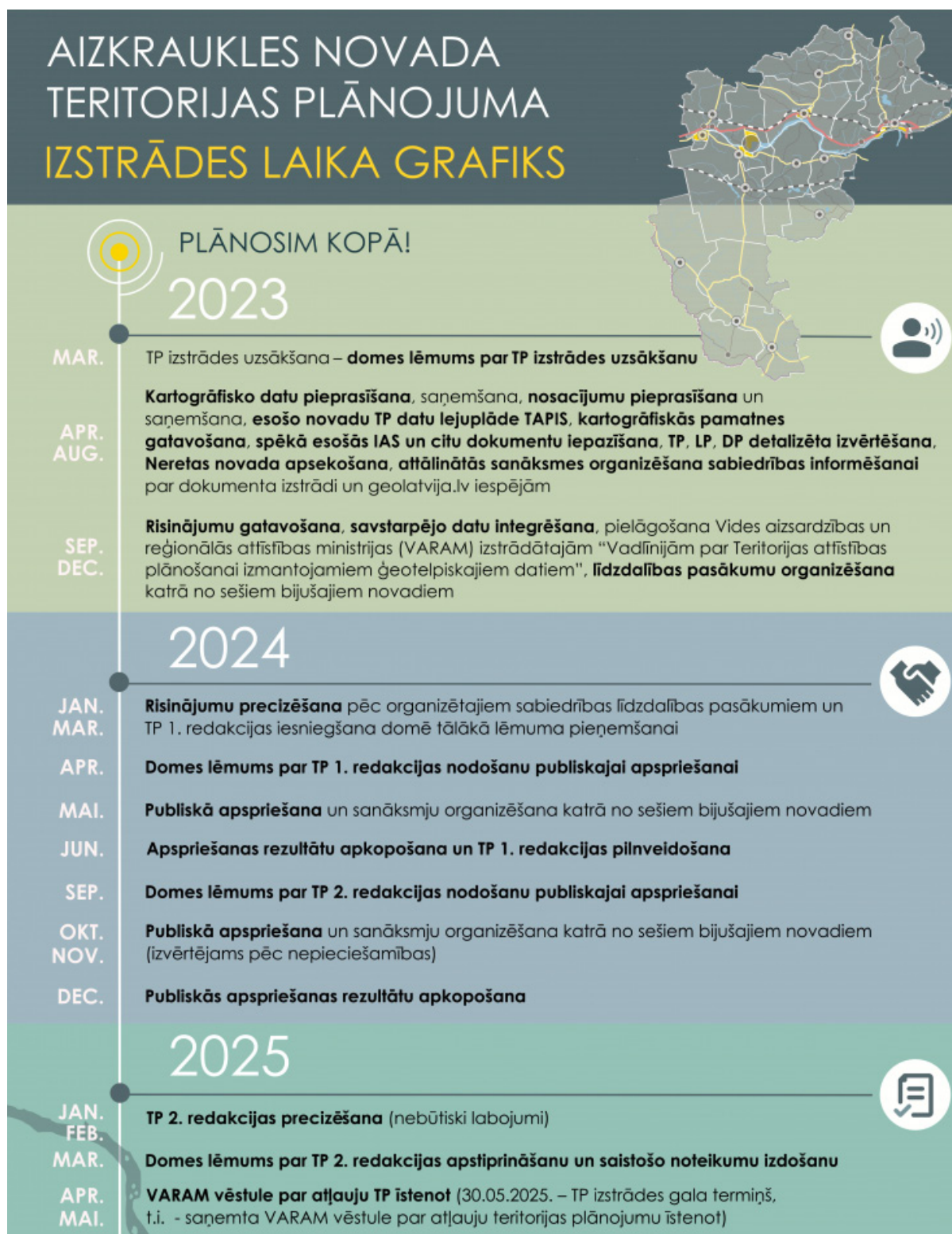
Aizkraukles novada dome 2023. gada 16. martā pieņēma lēmumu par jauna teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu visam Aizkraukles novadam, un to pašvaldībā paredzēts pabeigt līdz 2025. gada maijam. Šobrīd teritorijas izmantošanu un tās nosacījumus novadā regulē seši pieejas ziņā atšķirīgi bijušo novadu teritorijas plānojumi – Aizkraukles, Kokneses, Pļaviņu, Jaunjelgavas, Skrīveru un Neretas novada. Tā kā vairāki no tiem ir tapuši pirms desmit un vairāk gadiem, tos nepieciešams izvērtēt un aktualizēt, izstrādājot vienotus attīstības nosacījumus visai novada teritorijai.

Šobrīd turpinās darbs pie institūciju nosacījumu apkopošanas un izvērtēšanas, kartogrāfisko datu apkopošanas vienotā datu bāzē un teritorijas apsekošanas. Augustā pašvaldība aicināja ikvienu interesentu piedalīties darba grupās, kuras tika organizētas ar mērķi izvērtēt spēkā esošos bijušo novadu teritorijas plānojumus. Darba grupas tika organizētas katrā novada pārvaldē.

Darba grupu organizēšana notiks arī pagastu pārvaldēs, par to informācija tiks publicēta Aizkraukles novada pašvaldības mājaslapā www.aizkraukle.lv un Aizkraukles novada pašvaldības informatīvajā izdevumā "Aizkraukles Novada Vēstis".

Ar spēkā esošajiem teritorijas plānojumam var iepazīties ne tikai pašvaldības mājaslapas sadaļā "Pašvaldība"/"Attīstība", bet arī Valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā (Ģeoportāls) www.geolatvija.lv sadaļā "Teritorijas attīstības plānošana".

ĢeoLatvija.lv ir vietne, kurā

jebkurš var gan apskatīt esošās vienošanās par vietas attīstību, gan sekot plānošanas procesam, gan arī tajā aktīvi iesaistīties. Lai pieteik-

tos paziņojumu saņemšanai par svarīgākajiem plānošanas procesiem – plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu, publisko apspriešanu un

apstiprināšanu, nepieciešams autentificēties ĢeoLatvija.lv sadaļā "Teritorijas attīstības plānošana" un pieteikties paziņojumu saņemšanai. Jāatrod

kartē vieta, par kuru ir vēlme saņemt paziņojumu. Lai pietuvinātu sev interesējošo vietu kartē, var arī izmantot iespēju meklēt pēc adreses vai zemes vienības (ievadot adresi vai kadastra apzīmējumu logā virs kartes). Jānorāda rādiuss no izvēlētas vietas, par kuru vēlas saņemt paziņojumus, un plānošanas dokumenta līmeni (pašvaldības, reģionālais vai nacionālais). Pastāv iespēja saņemt paziņojumus par vairākām vietām, tādēļ nepieciešams piešķirt nosaukumu izvēlētajai vietai, kas ierakstāma teksta laukā "Pieraksta nosaukums", lai vēlāk dažādās vietas varētu labāk atšķirt. Paziņojumu iespējams saņemt e-pastā tikai tādā gadījumā, ja savā Latvija.lv profilā ir norādīts e-pasts paziņojumu saņemšanai.

Šobrīd jebkurš var izteikt vēlmi mainīt esošo funkcionālo zonējumu savam īpašumam Aizkraukles novada administratīvajā teritorijā.

Ja ir kādi priekšlikumi, komentāri vai jautājumi par Aizkraukles novada teritorijas plānojuma izstrādi, lūdzam tos adresēt Aizkraukles novada pašvaldības Attīstības nodaļas speciālistiem:

teritorijas plānotājam Ilzei Circenei, e-pasts: ircene@inbox.lv, tālrunis 28323046;

teritorijas plānojuma izstrādes vadītājam, ģeogrāfiskās informācijas sistēmas speciālistam Didzim Grundulim, e-pasts: didzis.grundulis@aizkraukle.lv, tālrunis 25665916.

Olīta Znotiņa

Aizkraukles novada pašvaldības Teritorijas plānotāja
olita.znotina@aizkraukle.lv

Svētki Ojāra Vācieša dzejai

No augusta nogales līdz oktobrim "Galdiņos" bija skatāma Jaunjelgavas "Kultūras veicināšanas biedrības" gleznošanas studijas dalībnieču gleznu izstāde "Vienkārtīgs galds." Izstādē aplūkoja arī Bebru pamatskolas skolēni, kuri 19. septembrī "Galdiņos" svinēja dzejas svētkus.

Lūk, neliels ieskaits pasākuma norisē Bebru pamatskolas skolotājas Lindas Šmites vārdos: "Ojārs Vācietis ir šī rudens lielais jubilārs un ciešs tēlnieka Voldemāra Jākobsona gara radnieks, jo abus virus vieno mākslas radīšana, darba un patiesības mīlestība, pilsoniska drosme, īpaši attieksme pret akmeņiem, zīmēšana.

Šķiet, abi mākslinieki bāsamājām kājām rasas rītā bija gājuši skatīties, kā mazai zīlei milzīgs ozols iznāk, un ātri vien

Bebru pamatskolas skolēni "Galdiņos" ienesa prieku un liksmību.

apjautuši – "ja ir liela mīlestība, tad viss lielais iznāk". Nav svarīgi, cik cilvēkam gadu, galvenais ir tas, cik viņš spīd. Ja esi mākslinieks, tad jārada nekā. Šādas atziņas izskanēja, tēlnieka mājā aktīvi darbojoties ar Ojāra Vācieša dzeju. Tā bija runājama, izspēlējama lo-

mās, attēlojama bez vārdiem, zīmējama, izdziedama, restaurējama. Muzeja vadītāja Sarmīte Rode un skolotājas bija parūpējušās, lai skolēni izziņas procesā īstenotu pašvadītu mācīšanos, nostiprinātu tekstpratību, nostiprinātu prasmi klausīties, domāt, prezentēt,

uzstāties publikas priekšā, mēģinot jau ievadā sev piesaistīt klausītāju uzmanību.

Lai svētki notiktu, tiem jāgatavojas, un tas divas nedēļas tika darīts literatūras, lasīšanas, vizuālās un teātra mākslas stundās. Muzeja īpašā aura, sarkanie āboli no tēlnieka dārza, rudens rēnums, dižgaru atstātais mantojums, Sarmītes Rodes savas un Ojāra Vācieša dzejas lasījums, gardais muzeja saimnieces cienasts – tas viss kopā radīja vēl vienu neaizmirstamu Dzejas notikumu Dzejas mēnesī septembrī."

Rakstu sagatavoja:
Sarmīte Rode,
muzeja vadītāja

Priecē teātra cienītājus

Amatierteātru saietā "Pērses krastos" izrādes skatītājus priecēja arī Vecbebros. 17. jūnija pievakarē tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālās mājas "Galdiņi" izstāžu zāles simtgadīgā dēļu grīda kļuva par skatuvi Mazzalves amatierteātra "Tradare" draiskajām raganiņām izrādē "Raganiņu Jāņi" un Neretas amatierteātra "Leišmalīte" izrādes "Sausā lapa" kolorītajiem varoņiem. Smieklī, pozitīvas emocijas, nenopietni pateiktais par nopietno un pāri visam – mīlestība uz teātri. Paldies "Tradare" aktieriem un režisorai Silvijai Lisovskai, "Leišmalītes" aktieriem un režisorei Aijai Kalnārei par lielisko sniegumu un atsaucīgajiem skatītājiem, kuri sirsnīgā gaisotnē baudīja teātra mākslas burvību!

2023. GADS KOKNESES SPORTA DZĪVĒ

Neskatoties uz to, ka Koknese ir pilsēta ar vien 2450 iedzīvotājiem, mums ir plaša sportistu saime, kas nes Latvijas vārdu pasaulē. Šobrīd slavenākie sportisti, kas savas sporta gaitas uzsākuši Koknesē vai ar Kokneses līdzdalību ir:

1) Kristers Gudļevskis – Latvijas hokeja izlases vērtīgākais spēlētājs, 2023. gada Pasaules čempionātā hokejā izcīnījis bronzas medaļas. Koknesē sācis trenēties pie Ivara Māliņa apmēram 11 gadu vecumā. Šobrīd spēlē Vācijas hokeja līgā Bremehavenes "Penguins".

2) Andrejs Gražulis – Latvijas izlases basketbolists, kopā ar Latvijas izlasi izcīnījis 5. vietu 2023. gada Pasaules kausā basketbolā, izlases rezultatīvākais spēlētājs. Koknesē sācis trenēties kā vieglatlēts pie treneriem Viktora Ņuhtilina un Igora Lulles. Šobrīd spēlē Itālijas basketbola čempionātā Trento komandā.

3) Patrīcija Eiduka – Latvijas visu laiku labākā distanču slēpotāja. 2023. gadā izcīnīja 5. vietu Pasaules kausa posmā Oberstdorfā 20 km distancē, bet Pasaules čempionātā visās distancēs ierindojās TOP 20, visaugstāk finišējot skaitlonā – 11. vietā. Patrīcija visu sportistes karjeru trenējusies pie sava tēva Ingus Eiduka.

4) Kristers Dardzāns – Latvijas izlases volejbolists, kurš šobrīd spēlē Ukrainas čempionātā Ļvivs komandā. Kopā ar izlasi izcīnīja uzvaru 2023. gada Eiropas sudraba līgā. Sportista gaitas sācis Koknesē pie trenera Ivara Māliņa.

Bez pieminētajiem spor-

23. septembrī tika aizvadītas sacensības vieglatlētikas mešanu disciplīnās "Kokneses kaus 2023"

tistiem starptautiskā mērogā startē un panākumus gūst arī distanču slēpotājs Edijs Eiduks (37. vieta Pasaules čempionātā junioriem) un šķēpmetēja jaunie Elza Lazdiņa (8. vieta Eiropas jaunatnes olimpiskajā festivālā).

Kokneses vizītkarte – vieglatlētika

Vieglatlētika ir tradīcijām bagātākais sporta veids Koknesē, un no Kokneses puses nākuši četri Olimpisko spēļu dalībnieki – vieglatlēti – Edvīns Zaģeris, Māris Bružiks, Igors Kazakevičs un Laura Igaune. Vieglatlētikas tradīcijas Koknesē turpinās joprojām. Šobrīd par vieglatlētikas treneriem strādā Viktors Ņuhtilins un Dāvis Kalniņš un 2023. gadā viņu audzēkņi ir izcīnījuši gandrīz 30 LČ un BČ medaļas, kā arī vairāki viņu audzēkņi ir starp labākajiem visā valstī.

Starp jaunajiem sportistiem šobrīd var izcelt daudzciņnie-

ci Martu Užuļi, trīssoļlēcēju un diska metēju Kadriju Amandu Birkāni, šķēpmetēju Elizabeti Kalniņu, diska metēju Alfrēdu Lejiņu, lodes grūdēju un skrējēju Valēriju Kovaļevsku, versmetējus Haraldu Nunguru, Katrīnu Dadzīti, Patrīciju Popovu, Patrīciju Bērzkalnu, soļotāju Gundegu Beķeri. Pieaugušo vecumā joprojām viens no vadošajiem valsts garo distanču skrējējiem ir Jānis Višķers, bet bijušie vieglatlēti startē veterānu sacensībās valsts mērogā un izcīna godalgotas vietas.

Arī tehniskajos sporta veidos koknesieši aizvadījuši vairākas aizraujošas un cīņas pilnas sacensības Latvijas un Lietuvas čempionātos.

Baltijas un Latvijas čempiona titulu motošosejā C1200 klasē izcīnīja koknesietis Dāvis Briedis. Noslēdzošais čempionāta posms norisinājās Igaunijā Porsche Ring trasē, kur sportists plūca uzvaras laurus.

Uzvara šajā posmā pārliecinoši nostiprināja kopvērtējuma līderpozīcijas Latvijas čempionāta ieskaitē, kā arī nesa nepieciešamos punktus Baltijas čempiona titulam.

Latvijas autokrosa čempionāta un kausa izcīņā šogad tika aizvadīti seši posmi. Pieci no tiem Latvijā, bet noslēdzošais posms Lietuvā, Plūņģes trasē. Veiksmīga šī sezona izvērtās Markusam Ūtēnam, kurš sezonas izskaņā izcīnīja Latvijas bronzu Xtreme bagiju klasē. Tāpat ar stabilu un pārliecinošu sezonas sniegumu Latvijas kausu B1600 bagiju klasē izcīnīja Māris Riekstiņš no Vecbebrim. Latvijas čempionātā uz starta stājās četri novadnieki Mini bagiju klasē – Emilija Ūtēna, Markuss Žvagins un debiju piedzīvojošie jaunie piloti – Everts Ūtēns un Adrians Ščerbinskis. Tāpat arī Junior Xtreme klasē debijas sezona Emilam Miroš-

ņikam un Klāvam Žvaginam, kurš šogad iespējis arī iegūt sesto vietu Latvijas Rallijkrosa čempionātā Yaris Cup ieskaitē.

Folkreisa Vasaras kausa izcīņā šogad septiņi posmi. Sākotnēji bija paredzēts, ka noslēdzošais posms, kurā tiks sadalīti tituli, norisināsies 7.–8. oktobrī Brenguļu autotrasē, taču pārmērīgā lietus dēļ tas tika pārcelts, un kausa ieguvēji tiks noskaidroti Priekulē. Pašlaik 126 dalībnieku konkurencē TOP 3 braucēju vidū 2. vieta Dainim Žvaginam.

Koknese var arī lepoties ar saviem sporta infrastruktūras objektiem – sporta halli, stadionu, peldbaseinu, kas sniedz sportošanas un treniņu iespējas visa gada garumā.

Dāvis Kalniņš, Sanita Mirošņika

Kokneses Sporta centrs
www.koknesessportacentrs.lv

VOLDEMĀRA JĀKOBSONA SKOLNIEKA ANDRA KRISTONA VELTĪJUMS SENDIENU KOKNESEI

Sirsnīgs paldies Andrim Kristonam par nesavtīgu palīdzību sava skolotāja Volde-māra Jākobsona piemiņas saglabāšanā. Novada iedzīvotāji viņu labi pazīst arī kā komponistu ar bagātu dziesmu pūru.

3. augusta vakarā Kokneses kultūras centrā notika Andra Kristona komponētās dziesmu spēles "Pērses meitene" pirmizrāde.

Muzikālais stāsts aizveda uz kādu pavasari 20. gadsimta 30. gados, kad divi braši rīdzinieki brauca lūkot izslāvētos Kokneses jaukus un skaistās koknesietes.

Skatītāju pārpildītā zāle, viņu smaidi un aplausi, sirsnība un pozitīvas emocijas – tāds šis vakars paliks atmiņā koncertuzveduma "Pērses meitene" režisorei Ivetai Bērziņai, Kokneses kultūras

Koknesietis Ints Lukss ar savējiem un "Gudeniņu suitiem" sirsnīgā tikšanās reizē muzejā "Galdiņi".

centra senioru jauktā kora "Alaine" dziedātājiem, galveno lomu tēlotājiem Helēnai Vildei, Ivitai Puzo, Emīlam Vitoliņam, Oskaram Zviedrim, Aldim

Lazdiņam, Līgai Mutjanko un Oļegam Ahilčenokam, vidējās paaudzes deju kolektīva "Liepavots" vadītājai Intai Balodei, dejotājiem Evitai Užuļei, Maru-

tai Lācei-Stalidzānei, Gintam Freibergam un Jānim Kalniņam.

Par Koknesi teic – tā ir vieta, kur satiekas Pērse un

Daugava, bet šajā iestudējumā satiekas jaunība un briedums.

Mēģinājumu laikā muzikālo pavadījumu dziedātājiem spēlēja Ivetā Bērziņa un Liāna Haritonova, bet pirmizrādē muzicēja Andra Kristona dēls – Latvijā pazīstamais pianists Juris Kristons.

Paldies Aizkraukles novada pašvaldībai par finansiālu atbalstu tehniskajiem risinājumiem, ko teicami nodrošināja koncertuzveduma tehniskais producents Jānis Jansons ar saviem palīgiem.

Starp citu, "Galdiņiem" ir saistība ar dziesmu spēles nosaukumu, jo memoriālajā mājā var aplūkot Voldemāra Jākobsona radīto skulptūru "Salst", kuru koknesieši nodēvēja par "Pērses meiteni", jo savulaik tā bija skatāma pie krāšņā ūdenskrituma Kokneses parkā.

TĒLNIĒKA VOLDEMĀRA JĀKOBSONA "GALDIŅOS"

**Bebru pagasta "Galdiņi" – tēlnieka Volde-
māra Jākobsona memoriālā māja
ir vienīgā Latvijā,
kas ir veltīta lat-
viešu tēlniecības
pārstāvim un sa-
glabā mākslinie-
ka klātbūtnes sa-
jūtu.**

Šī gada 27. janvā-
rī atzīmējam mākslinieka,
skolotāja, sportista Volde-
māra Jākobsona 124. mūža
gadskārtu, bet jau 49 pava-
sarus viņš kaļ savus akmeņus
debesīs. Šogad aizvadīta uni-
kālās kultūrvietas 47. sezona,
kurā apmeklētāji tika gaidīti
pasākumos un priecēti ar jau-
nām izstādēm.

**Sezona sākās Muzeju
naktī**

Ar atjaunotu izstāžu zāli,
Edītes Krastenbergas un Ag-
neses Krastenbergas glez-
nu izstādi, Kokneses mūzikas
skolas talantīgo audzēkņu
koncertu "Galdiņos" 13. maijā
svinēja Muzeju nakti un atklāja
jauno tūrisma sezonu.

Muzeju nakts pasākumā
restauratore Elīna Māliņa
pastāstīja, kā noritēja darbs
izstāžu zāles atjaunošanā.

Sagaidot jauno tūrisma
sezonu, izstāžu zāle ieguva
jaunu veidolu – brūnie sienu
dēļi kļuvuši gaiši pelēki, vienai
no centrālām sienām noņemta
skaidu plāksne un tagad prie-
cē restaurēti sākotnējie šķūņa
dēļi. Mākslinieka lielformāta
darbiem iegādāti jauni rāmji
un izgatavoti paspartū, kā arī
skulptūru nosaukumi latviešu
un angļu valodā tagad lasāmi

mūsdienīgā atveidā, to dizains
pielāgots mākslas darbiem.
Izstāžu zāles ekspozīcijas
mākslinieciskā noformējuma
renovāciju teicami paveiku-
si koknesiete – māksliniece
un restauratore Elīna Māliņa.
Galvenās muzeja telpas atjau-
nošana notikusi par Aizkrauk-
les novada pašvaldības at-
vēlētajiem budžeta līdzekļiem
memoriālajai mājai un Andra
Kristona – Voldemāra Jākob-
sona skolnieka, ārsta un kom-
ponista no Liepājas, ziedojumu
"Galdiņi" mājas saglabāšanai
un attīstībai.

Koka ēka, sākotnēji Vec-
bebru muižas šķūnis, pirmās
pārvērtības piedzīvoja 1905.
gadā, kad, pārceļoties no Rīgas,
tajā uz dzīvi apmetās Jākobso-
nu ģimene un viņu sešgadīgais
dēlens Voldemārs. 1976. gadā,
divus gadus pēc mākslinieka
aiziešanas mūžībā, "Galdiņos"
atvēra memoriālo māju-mu-
zeju un lielā šķūņa telpa tika
pārbūvēta par izstāžu zāli, kur
izvietotajā ekspozīcijā skatāmi
tēlnieka darbi un citu māksli-
nieku nelielas izstādes.

Voldemārs Jākobsons,
1931. gadā absolvējot Latvi-
jas Mākslas akadēmiju, sāka
strādāt par skolotāju Pļaviņu
pilsētas ģimnāzijā. 40. gadu
sākumā viņš zīmēšanu mācī-
jis arī mazajai skolniecei Edītei
Krastenbergai. Zinot šo faktu,
Edītes izstāde kļuva vēl sim-
boliskāka un dziļāka. Kad Edīte
beidza Mākslas akadēmiju un
atgriezās Pļaviņās, Voldemārs
Jākobsons bieži apciemoja
savu skolnieci un, ciemojo-
ties stāstīja par saviem ceļo-
jumiem pa Eiropu un saviem
jaunajiem darbiem.

Voldemārs Jākobsons bija
lepnis par katru savu talantīgo
audzēkni, kurš savu dzīves ai-
cinājumu atrada mākslas ceļā.
Skolotājs noteikti lepotos arī ar
Elīnu Māliņu, skolotāju, māksli-
nieci un restauratori, kura, pa-
beidzot studijas Latvijas Māks-
las akadēmijā, ir atgriezies
Koknesē. Viņa labprāt piekrita
izaicinājumam, liekot lietā sa-
vas zināšanas un radošumu,
piešķirt izstāžu zālei jaunu vei-
dolu. Pasākumā Elīna Māliņa
pastāstīja: "Sākumā likās, ka

ir nepieciešami lieli līdzekļi, lai
mainītu telpas sienu izskatu.
Taču noņēmām lieko nost un
atklājās dēļi. Acimredzot tas ir
paša mākslinieka roku darbs.
Kāpēc tos pārkrāsojām pelēkā
tonī? Uz pelēka viss izskatās
ļoti labi, jebkādas krāsas. Pie
brūnā bija pierasts, bet prasī-
jās svaiguma. Tagad visa telpa
ir kā viens kopums."

Liels paldies jāteic arī
Kokneses komunālās noda-
ļas pārzinim Aldim Neijam par
atjaunoto memoriālās mājas
norādi – oriģinālu "Galdiņi"
vizītkarti. Pēc Bebru pagasta
sporta pasākumu organiza-
tora Arta Zvejnieka ieros-
mes Aldis Neija ir izveidojis arī
bērza koka statīvus 70. – 80.
gados izgatavotajām slēpēm,
kas tagad arī ir skatāmas
memoriālās mājas ekspozī-
cijā, tā papildinot Voldemāra Jā-
kobsona unikālos slēpju pā-
rus, kurus viņš savulaik pats
gatavojis.

Rakstu sagatavoja:
Sarmīte Rode,
muzeja vadītāja

SKOLĒNU PAŠPĀRVALDES AKTIVITĀTES

Šī gada septem-
bra otrajā nedēļā tika
ievēlēta Ilmāra Gaiša
Kokneses vidusskolas
padomes jaunā vadītā-
ja Marta Užule un vadi-
tājas vietniece Evelīna
Ļoba. Marta un Evelī-
na ir apņēmušās vadīt
skolēnu padomi. Skolē-
nu padome darbojas, lai
pilnveidotu skolas mā-
cību un sabiedrisko vidi,
lai saliedētu skolēnus,
skolotājus un vecākus,
kā arī, lai aktualizētu
jauniešu iesaisti kultū-
ras, sporta un izglītības
procesos.

Skolēnu padome ir
sadalīta četrās noda-
ļās: komunikācijas no-
daļa, sporta un kultūras
nodaļa, projektu nodaļa un
ārpolitikas nodaļa. Komu-
nikācijas nodaļa nodarbojas ar
sociālajiem medijiem, reklāmu

Ilmāra Gaiša Kokneses vidusskolas skolēnu pašpārvalde.

sagatavošanu sponsoriem un
afišu veidošanu. Sporta un
kultūras nodaļa nodarbojas
ar pasākumu organizēšanu

un telpu dekorēšanu. Ārpoliti-
kas nodaļa apmeklē dažādus
pasākumus, kas var veici-
nāt padomes attīstību, kā arī

apmeklē pasākumus
saistībā ar dažādiem
projektiem, kurus pa-
dome var īstenot. Pro-
jektu nodaļa piesaista
dažādus sponsorus
un raksta projektus.

Šogad mums ir
vairāki jaunumi: sākusi
darboties Mazā skolē-
nu padome, kur dar-
bojas skolēni no 4.–6.
klasei. Esam ieviesuši
arī grāmatu apmaiņas
punktu.

Realizējam divus
projektus: „Brīva vieta
reklāmai!”, kuru finan-
sē Aizkraukles novada
pašvaldība. Šī projekta
ietvaros ir tapis jauns
skolēnu padomes logo,
un tas rotā mūsu da-
lībnieku jaunus t-krekus.

Vēl mums ir projekts „IGKV
Zelta rudens”. Esam piesaisti-
juši 8 jaunus biedrus, īstenota

skolēnu pašpārvaldes salie-
dēšanās aktivitāte, pavisam
nesen, 17. oktobrī, organizējam
skolēnu pašpārvalžu salidoju-
mu „Koknese 2023”, kur sa-
brauca 8 skolu pārstāvji, kopā
bijām pāri 50 dalībnieku. Īpa-
ša aktivitāte ir "Zelta klases"
konkurss, kurā katrai klasei
ir iespēja kļūt par Zelta klasi.
Ar šo konkursu vēlamies sa-
liedēt skolotājus un skolēnus.
Projekts īstenots Izglītības
un zinātnes ministrijas Jau-
natnes politikas valsts prog-
rammas 2023.–2025. gadam
valsts budžeta finansējuma
ietvaros.

Mēs, Skolēnu padome, da-
rām visu, kas ir mūsu spēkos,
lai padarītu skolas dzīvi krāš-
ņāku un interesantāku!

Ar cieņu!
Evelīna Ļoba

IESAISTIES VIETĒJĀS KOPIENAS DZĪVĒ AR BIEDRĪBU "PĒRSES KRASTS"!

Tavi ieguvumi:

- gūsi pieredzi NVO
darbībā sabiedrības labā;
- sniegsi ieguldījumu
vietējās kopienas attīstībā;
- līdzdarbosies dažādu
interesantu pasākumu īste-
nošanā;
- īstenosi pats savas
idejas kopienas attīstībai;
- iegūsi vienreizēju pir-
mā darba pieredzi, ja esi jau-

nietis (sniegsim Tev ieteikuma
vēstuli).

Par biedrības biedru var
kļūt jebkura fiziska vai juri-
diska persona. Pirms kļūt par
mūsu biedru, aicinām iepazī-
ties ar biedrības statūtiem un
darbības stratēģiju mājaslapā
misijakoknese.lv sadaļā Bied-
rība – Kļūt par biedru!

1. Aizpildi iesniegumu par
uzņemšanu (iesniegums pie-

ejams mājaslapā misijakok-
nese.lv sadaļā BIEDRĪBA – Kļūt
par biedru")

2. Nogādā mums savu ie-
sniegumu sev ērtākajā veidā:
– personīgi
– ieskanētu uz e-pas-
tu misijakoknese@gmail.com
– pa pastu: Biedrībai "Pēr-
ses krasts", Parka iela 20–39,
Koknese, Aizkraukles nov., LV-
5113

KOKNESE – VIETA, KAS PĀRSTEIDZI!

Noskenē QR kodu un atklāj pārējos tūrisma maršrutus!

Sadarbībā ar Aizkraukles novada un Kokneses tūrisma centru esam izveidojuši piecus izziņošanas maršrutus Kokneses, Bebru un Iršu pagastos:

- 1) Koknese – vieta, kas pārsteidzi!
- 2) Ļauj vēsturei Tevi aizraut!
- 3) Iedvesmojies un atpūties!
- 4) "Misija Koknese" īpašais piedāvājums draugu kompānijām;
- 5) Ar klasi uz Koknesi.

Tie paredzēti tūristiem – gan individuāliem, gan visu vecumu grupu ceļotājiem, taču var kalpot arī kā iedvesmas avots Kokneses un apkārtnējo pagastu iedzīvotājiem kādā brīvā nedēļas nogalē vai pāris stundās, brīvās no ikdienas skrējiena, atklāt jaunas sajūtas, relaksēties, izbaudīt dabas tuvumu un vietējo uzņēmēju piedāvātās atpūtas iespējas. Paldies Tūrisma informācijas konsultantei Lindai Lielauzai par maršrutu saturs veidošanu un Dacei Šķirmantei par gaumīgo dizainu!

Maršruts "Ļauj vēsturei Tevi aizraut!" aicina atklāt vietas, kurās, šķiet, ka sienas un apkārtējā vide savu vēsturi stāsta pašas – muzeju, kas valdzina ar interesantiem faktiem, memoriālo māju, kurā apstājies laiks un mājo radošā bohēma, Iršu muižas klēti, kura atguvusi seno cēlumu, kā arī Kokneses muižas ansambli – vietu, kur reiz mājojis Rūdolfs Blaumanis.

Maršruts "Iedvesmojies un atpūties!" vedina ikdienas darbu ritumā nepiemirst par to, kas patiesi ir nozīmīgi. Ir svarīgi rast brīdi sev, lai baudītu mirkli, iedvesmotos no apkārtnējiem un dziļi, dziļi ieelpotu. Gleznainajā Koknesē, Daugavas un Pērses krastos, ir iespējams atpūties

MISIJA KOKNESE
 Ļauj vēsturei Tevi aizraut!
 Maršruts vislabāk piemērots auto braucējiem un velosipēdistiem. Maršruts ved gan pa asfaltētu, gan gruntētu ceļu segumu.
 Maršruta kopējais garums: 43 km

1 Latvijas Bīskopības vēstures muzejs
 Latvijas Bīskopības vēstures muzeju atklāja 1984.gadā. Muzejs tika izveidots vēsturiski senākajā, ar racionālo bīskopību saistītajā vietā - Vecbebras, blakus 1922. gadā atklātajai Bīskopības - dārkopības skolai Vecbebru muižā. Muzeja misija nav tikai izglītot sabiedrību par bīskopību un bišu ražotajiem produktiem, bet arī informēt par biēm un bīskopības attīstību Latvijā.

• "Dravas", Vecbebrī, Bebru pagasts
 • +371 26612354 (iepriekšēja pieteikšanās)
 • Apmeklējums ar degustāciju: 2.50 eiro/persona

Apmeklējot Bebru pagastu, aplūko Vecbebru muižu un tās parku!

2 Tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālā māja "Galdiņi"
 Pārskatījis mājas sliksni, apmeklētāju uzrunā ne tikai V. Jākobsona radītie darbi, par viņa dzīves laiku vēsta seni sadzīves priekšmeti un mēbeles, apavu kolekcija, kurā izceļas varenie ceļotāja zābakā, neliela bibliotēka un fotogrāfijas.

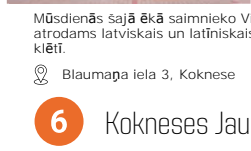
• "Galdiņi", Bebru pagasts
 • +371 29903892 (iepriekšēja pieteikšanās)
 • Pieaugušajiem – 0,70 eiro, skolēniem, pensionāriem – 0,25 eiro. Bezmaksas ieeja: pirmsskolas vecuma bērniem, politiski represētajām personām, invalīdiem, bērniem bāreņiem (uzrādot apliecbu).

3 Iršu magazīna un vecais pagastnams
 Irši ir 18. gs. otrajā pusē Krievijas ķeizarienes Katrīnas II dibinātā, lielākā Baltijā, baltvācu kolonijas vieta. Iršu muižas klēti - magazīna padomju gados tikusi izmantota gan kā noliktava, gan kā kokapstrādes darbnīca. 2021.gadā tika sākti magazīna atjaunošanas darbi un nu tā uzņem apmeklētājus un atklā vēsturiskus faktus un lietas ikvienam interesantam.

• Iršu pagasts
 • +371 29615900 (iepriekšēja pieteikšanās)

4 Jaunbebru kartupeļu dumpja piemiņas vieta
 Jaunbebru muižas parka malā atrodas sarkanā šķūņa drupas un suda priede. Tās ir vistiesākās liecinieces 1841. gada zemnieku nemieriem, kas guvuši apzīmējumu kartupeļu dumpis. Jaunbebru zemnieku "Kartupeļu dumpis" notika septembrī - kartupeļu rokamajā laikā, tādēļ vēsturē iegājis ar tādu nosaukumu. Tas bija protests pret muižkungiem un uzliktajiem par pirmo tautas atmodas vēstnesi.

• GPS: 56.739968, 25.602578

5 Kokneses muižas ansambli
 Kokneses muižas ansambli veido muižas pārvaldnieka māja, kas kopā ar laukakmeņu mūra klēti ar sarkano ķieģeļu arkādi centrā, un bijušo muižas veļas mazgātavu veido Kokneses (Alaines) muižas ansambli, kurā no 1885. līdz 1887. gadam dzīvoja rakstnieks Rūdolfs Blaumanis, te apgūdam muižas pārvaldnieka prasmi. Tieši šeit viņš noskatījis prototipus saviem tēliem – Kristīnei un Edgaram.

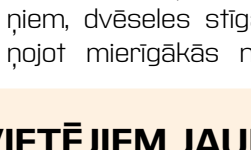
• Mūsdienās šajā ēkā saimnieko Vidusdaugavas mežsaimniecība. Apskatei tiek piedāvāts dalīdārs. Pie augļiem atrodams latviskais un latīniskais nosaukums. Gardu maltīti var ieturēt krodziņā "Rūdolfs", kas atrodas mūra klēti.

6 Kokneses Jaunās pils drupas
 Līdzās 13.gadsimtā celtajai mūra pilij Daugavas un Pērses krastā līdz 18.gadsimtam pastāvēja Kokneses pilsētas teritorija, aiz tās sākās Kokneses muižas zemes. No 1780.gada līdz agrārreformai 1920.gadā Kokneses muiža piederēja fon Lēvensternu dzimtai. Barons O. fon Lēvensterna laikā veica muižas pārbūvi. 1894.gadā Rīgas arhitekts K. Neiburgers izstrādāja Jaunās pils projektu. Ēku pabeidza celt 1900. gadā. Jaunā pils bija tiem laikiem ļoti moderna, grezna un komfortabla ēka ar reprezentācijas, saimniecības un ikdienas dzīvošanas telpām. Mūsdienās var aplūkot Jaunās pils pamatus, kam cauri izauguši koki. Vietā, kur reiz atradās pils ieeja, izveidots laukums ar koka skulptūru "Mūžība", notiek pasākumi, koncerti un teātra izrādes.

• Kokneses parks, Koknese, blakus skulptūrai "Mūžība"

7 Izbrauciens ar kuģi "Gulbis"
 Dodies izbraucienā pa Daugavu un Pērsi ar kuģi "Gulbis", skatām atklājot Likteņdārzu, Kokneses luterāņu baznīcu un viduslaiku pilsdrupas no ūdens puses. Aizraujošā ceļojumā pavadīs audio gida stāstījums par vēsturi un to, kāda ir bijusi Daugavas un Pērses ieleja pirms appludināšanas. Braucienu ilgst aptuveni stundu.

• Pieaugušajiem – 8 eiro, skolniekiem, pensionāriem, personām ar īpašām vajadzībām – 6 eiro, pirmsskolas vecuma bērniem – bezmaksas.

• "Dravas", Vecbebrī, Bebru pagasts
 • +371 28490667
 • Apmeklējums ar degustāciju: 2.50 eiro/persona

PASĀKUMI LIKTEŅDĀRZĀ

25. novembrī plkst. 13.00 Saieta namā – sarunu cikls "Tikšanās ar personībām".

Tikšanās ar politiķi, ārstu un bijušo Latvijas Valsts prezidentu (2007–2011) Valdi Zatleru.

Kopā varam vairāk
 21. oktobra pēcpusdienā ap 20 interesentu no Aizkraukles novada pulcējās Saieta namā, lai kopā ar Likteņdārza komandu apspriestu iespējamās sadarbības formas, runātu par iecerēm un nākotnes viziju.

Šis tikšanās iniciators bija Kokneses fonds. Jau 15 gadus Likteņdārzs ir neatņemama šī novada sastāvdaļa. Tas aug, mainās, dzīvo. Un, lai gan to apmeklē viesi no visas pasaules, tas, pirmkārt, ir daļa no Aizkraukles novada, daļa no Kokneses sirds.

Kokneses fonda valdes priekšsēdētājs Jānis Karalis: "Mēs jau šobrīd veiksmīgi sadarbojamies gan ar vietējiem uzņēmējiem, gan iedzīvotāju kopienām, bet šādas tikšanās, kurās mēs iepazīstinām ar Likteņdārzā paveikto un iecerēto, veicina jaunu ideju rašanos un palīdz palūkoties uz sevi arī ar kritisku aci. Un kurš tad vislabāk mums var palīdzēt, ja ne vietējie iedzīvotāji, kuri visbiežāk apmeklē Likteņdārzu!"

Vairāk kā stundu garā tikšanās noritēja sirsnīgā un sadarbības gribošā atmosfērā. Iedzīvotājiem bija jautājumi gan par tiltu, kas varētu savienot

- e-pasts: gunta.smidre@gmail.com
- www.likteendarzs.lv
- <https://www.facebook.com/www.likteendarzs.lv>
- <https://www.instagram.com/likteendarzs/>
- <https://www.youtube.com/@likteendarzs>

IZDEVĒJS: Biedrība "Pērses krasts"
 Adrese: Parķa iela 20–39, Koknese, Aizkraukles novads, LV–5113
 Meklē mūs:

<https://misijakoknese.lv/>
<https://www.facebook.com/BiedribaPersesKrusts>
<https://www.instagram.com/biedribaperseskrasts/>
 Biedrības informatīvais izdevums "MISIJA KOKNESE" ir izdots projekta "Misija KOKNESE", Nr.2023.LV/NVOF/MIC/057 ietvaros, ko finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par izdevuma saturu atbild biedrība "Pērses krasts".
Redakcija: Māra Bitāne, mob. 22179143, Ita Lejiņa, mob. +371 29119882, misijakoknese@gmail.com, misijakoknese.lv
Makets, druka: tipogrāfija "ERANTE"
 Izdevums bez maksas pieejams visiem interesentiem.

Kokneses baznīcas krastu ar Likteņdārzu, gan par elektromobiļiem, kas apmeklētājus arī ziemas periodā varētu aizvīzināt no Likteņdārza ieejas līdz Saieta namam. Par gaismu ziemas tumšajos mēnešos, ejot uz Saieta namu, par Likteņdārza pasākuma afišām, kuras ne-nonāk tālākajos novada nostūros.

Jāatzīst, ka daudzu labo ideju realizēšanu kavē nepietiekams līdzekļu apjoms. Tika runāts arī par to, kā iespējams tos piesaistīt, tā brūģējot ceļu kopējiem saņņiem.

Likteņdārza komanda ir bezgala pateicīga tiem iedzīvotājiem, kuri atnāca, diskutēja, rosināja un iedziļinājās. Kopīgās sarunās un darbos mēs paliekam stiprāki.

Kokneses fonds līdzīga veida tikšanās ar novada iedzīvotājiem ir iecerējis organizēt arī nākotnē.

Gunta Šmidre,
 Sabiedrisko attiecību speciāliste
 Mob.tel.26491490
Foto: no Likteņdārza arhīva.

SŪTIET ZIŅAS PAR VIETĒJIEM JAUNUMIEM UN PASĀKUMIEM!
 Lai plašāk popularizētu Kokneses, Vecbebru un Iršu NVO, uzņēmēju un vietējās kopienas darbus, pasākumus vai panākumus, aicinām ziņas, relīzes vai publicitātes materiālus par tiem sūtīt mums uz misijakoknese@gmail.com. Iespēju robežās tos pārpublicēsim savos sociālajos tīklos un informatīvajā izdevumā.

PAZIŅOJUMS Informatīvā izdevuma "MISIJA KOKNESE" 1. numurā, 10. lpp. nepareizi minēts Kristiānas Kazākas uzvārds. Atvainojamies par sagādātajām neērtībām!